

KÖZGAZDÁSZ

A BUDAPESTI KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XXXV. ÉVFOLYAM, 5. SZÁM

ÁRA: 5 FORINT

1992. MÁRCIUS 25.

Szavazás a tanszékvezetőkéről Gazdag program az egyetemi tanácsülésen

Hivatalosan is bejelentette Andorka Rudolf rektor az egyetemi tanácsnak, hogy van végre gazdasági főigazgatója az egyetemnek. A március 9-i ülésen Hajdú Ottóné főigazgató a bemutatkozás alkalmából néhány szóval a kérdést tett fel magának, többek között: *miért vállalta ezt a feladatot?* mert óriási kihívásnak tekintti; és *miért vállalta ilyen fiatalon?* erre a válasza az volt, hogy ez a betegség is hamarosan el fog múlni. A rövid bemutatkozást a rektor azzal egészítette ki, hogy ő viszont személy szerint kifejezetten örül annak, hogy a főigazgató ilyen fiatal. Majd kifejezésre juttatta, hogy nemcsak reméli, de el is várja, hogy minden egyetemi polgár segítséget nyújt a főigazgató asszonnak feladata ellátásához.

Ezt követően az egyetemi tanács szavazott *Varjas Pál* főtitkár kinevezéséről. *20 igen, 2 nem és 1 tartózkodással megerősítették egy évre történő főtitkári megbízatását.*

A tanszékvezetői pozíciókban megtörtént a pályázat és a kari tanácsok már szavaztak is a helyezésekről. Ez alkalommal az egyetemi tanács döntött a tanszékvezetői kinevezésekről.

A szavazást megelőzően Móczár József szb-titkár helyettes néhány információt adott az egyetem vezetésének a választási tapasztalatokról. Mint mondta, a választás mind az egyetemi életben, mind az egyetemen kívüli szakmai körökben élénk érdeklődést váltott ki. A választásokról a vélemények

megoszlottak. Több szubjektív elem közrejátszását vélték felfedezni a szervezeti struktúra kialakításában. Nem értették, hogy a pg tanszéknek miért kellett három részre tagolódnia. Többen hangsúlyozták, hogy az ilyen szervezeti kérdésekben pusztán szakmai szempontok szerint szabad csak dönteni. Értelmetlennek

találták a tankönyvek jegyzet-címeire alapítani tanszékeket. Elmondta továbbá Móczár József, hogy egyes tanszékeken a választást nem szakmai szempontok vezérelték. Sok helyen tehetséges fiatal emberek kerültek a tanszékvezetésbe, a külső szakmai gárda szakmai szem-

(Folytatás a 4. oldalon.)

Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem
Központi Könyvtár, Folyóirat Osztály
Budapest, S. P. 1. 400. 1020
Tel.: 1177-100 Fax: 202011 Tlx: 1174-910

Fotó: Salamon Csaba

Szabó Kálmán Apáczai Csere János-díjas

Szabó Kálmán március tizenötödikén Apáczai Csere János-díjat kapott. A hetvenéves professzort először arról kérdeztük, hogyan fogadta a kitüntetését.

— *Meglepetésként érte az Apáczai-díj?*

— Nem számítottam rá, annyira hihetetlennek tartottam, hogy meg is feledkeztem arról, hogy születésnapom alkalmából a rektor fölterjesztett. Most új éra van, amiért úgy hiszem én is sokat tettem, de az ilyesmit rendszerváltáskor kevésbé szokták elismerni.

A mérlegelésnél tudományos munkásságom mellett gondol-

lom az is számított, hogy hároméves rektorhelyettesi és hatéves rektori megbízatásom során nagymértékben rajtam múlt, hogy a progresszív kollégákkal együtt lényeges tartalmi reformot hajtottunk végre, amely sokat változtatott az egyetemi ifjúság és a tanári kar feltételein. Részbe volt ennek a Rajk-szakkollégium megalakulása, a pécsi mikro-orientációjú közgazdasági kar elindítása, a kari és egyetemi tanácsok választásos delegálásának bevezetése, a marketing-, a gazdaságpolitika, az

(Folytatás a 2. oldalon.)

Hogyan adózzon a diák? Megszűnt az adómentesség

Megszűnt a nappali tagozatos egyetemi és főiskolai hallgatók pénzbeli állami juttatásainak adómentessége az 1992-es évben megváltozott adószabályozás szerint. A változásokkal kapcsolatos legfontosabb tudnivalókra szeretnénk felhívni a figyelmeteket.

Az összjövedelembe be kell számítani az oktatási intézmény nappali tagozatos hallgatójának ösztöndíját, pénzbeli szociális támogatását, jövedelemkiegészítő pótlékát és jutalmát. Ezek a juttatások az évtől nem adómentesek, de

az adót nem kell megfizetni utánuk. Eszerint egyéb jövedelmekhez hozzá kell adni a fenti jogcímeiken kapott pénzeket, kiszámítani az így fizetendő adót, majd az így kiszá-

— *Összesen:*
diákösztöndíj: 120 000 Ft
diákösztöndíj kiállítás: 25 000 Ft
egyéb adóköteles jövedelem: 70 000 Ft

— *Fizetendő adó:* 150 000 × 0,3 Ft + 100 000 × 0,25 = 25 250 Ft

A külföldi tartózkodás idejére tekintettel kapott ösztöndíjnak az a része adómentes, amely nem haladja meg a belföldi jogszabály alapján az ösztöndíjjal azonos időtartamra eső, azonos országbeli

ideiglenes tartózkodás alapján adható napidíj felső határát. Tehát az ilyen ösztöndíjak nem számítanak bele az adóalapba. Az előbbi példát folytatva:

— *Összesen:*
diákösztöndíj: 120 000 Ft
diákösztöndíj kiállítás: 25 000 Ft
egyéb adóköteles jövedelem: 70 000 Ft

— *Fizetendő adó:* 150 000 × 0,3 Ft + 100 000 × 0,25 = 25 250 Ft

ideiglenes tartózkodás alapján adható napidíj felső határát. Tehát az ilyen ösztöndíjak nem számítanak bele az adóalapba. Az előbbi példát folytatva:

(Folytatás a 3. oldalon.)

Kosáry Domokos egyetemünkön

Egyetemünkre látogatott Kosáry Domokos, az MTA elnöke március 12-én. Társaságában volt többek közt Láng István, az MTA főtitkára, néhány akadémikus és akadémiai intézet-igazgató, hogy az MTA és egyetemünk közötti együttműködésről folytasson beszélgetést.

Andorka Rudolf rektor üdvözölte a vendégeket és bemutatta a találkozóra meghívott

egyetemi vezetőket, akadémikusokat, tanszékvezetőket és a diákság részéről a HT képviselőjét.

Kosáry Domokos bevezetőjében szövegezte az átvilágítási tervéről, melyet még tavaly tervbe vett az MTA, hogy hol mit kell az akadémiai hálózatot változtatni, reformálni, csökkenteni. Hangsúlyozta az elnök, hogy az intézeti együttműködésről és a kihelyezett

akadémiai műhelyekről minden esetben az egyetemmel együttműködve akarnak eljárni. A tudományos kutatás ugyanúgy megilleti az egyetemet, mint az Akadémiát. E tekintetben sincs a két intézménynek ellentéte egymással. A kérdés az, mennyire vannak megelégedve az egyetemek a kihelyezett kutatócsoportokkal az egyetemen működő akadémikusokkal és hol látnak

problémát. A változtatást, a csökkentést, a javítást minden esetben az egyetemi feladatok prioritása határozza meg, hangsúlyozta az elnök.

Andorka Rudolf egy kérdésel fordult az elnökhöz. A Magyar Közvélemény-kutatási Intézet kutatóinak és technikai állományának átvétele előnyös lenne a BKE számára,

(Folytatás a 6. oldalon.)

Lepedőn a KEN!

Várjuk a csapatok jelentkezését

Az idén újra lesz KEN, azaz Közgazdasági Egyetemi Napok, május 7–9. között. Erről sokan értesülhettek, ha felnéztek az aulában a lift fölötti falra, ahol hatalmas lepedőn hirdetik az eseményt.

A közművelődési bizottság idén is kiírt egy pályázatot, amire nem jelentkezett senki. Aztán jött a Magyar Nemzet, akik azt mondták, szívesen támogatnának valamit itt az egyetemen, amit diákok csinálnak. Így én, meg még néhányan a tavalyiak közül belekesztünk, hogy legyen újra KEN idén is. (Amikor idejöttünk, akkor például nem volt, és már mindenki leírta.) — mondja Cseh Balázs, III. éves hallgató. — Az is motivál minket, hogy jobbat csináljunk, mint tavaly. Az volt a kísérlet, csak sokkal

kevesebben vagyunk, összesen heten eddig. A pénzszerzéssel vannak gondok, úgyhogy mindenkit szívesen látunk a csapatban, akik olyan cégekről tud, amelyek „dobálják” a pénzt. Másrészt mindenkit várunk, akinek jó megvalósítható ötlete van, és szívesen meg is csinálná. Szerintem nem a pénztől, hanem az ötletektől függ, hogy milyen — bár az valószínű, hogy olcsó „KEN” lesz, nincs már túl sok idő a szponzorok beszerzésére sajnos. Ami a legfontosabb, hogy csapatok jelentkezését várjuk április 10-ig: a Kinizsi kollégium L 511. szobájában Palócz Pétert vagy Dürö Mártát kell keresni. Én most optimista vagyok, most tudok két induló csoportról, de legálább négyet szeretnék. Az a legjobb, ha évfolyamok indulnak, bár az évfolyamok nehezebben megszólíthatók, mint a különböző egyetemi szervezetek. Egyébként az instruktorokon keresztül próbáljuk az elsősöket is bevonni, jó lenne, ha nekik is lenne jelöltjük és csapatuk.

— *Milyen a program?*

— A tavalyhoz hasonló. A hét első három napja lesz a kampány, és csütörtöktől kezdődik a „hivatalos” része. Csütörtök bevonulásával, aztán a csapatok vetélkednek a szavazókért, szombatra kerül ki, hogy ki lesz a győztes. Lesz sportnap, szabadpályán és a Kinizsiben is, röplabda, kosárlabda, foci, sakk, brids és „hügye” vetélkedők várhatók a csapatok között. Szombaton este lesz a záróbuli az egyetemen, remélem, az lesz a csúcspont. Próbálunk majd egy hangulatsínáló koncertet is szervezni. De még egyszer mondom, hogy várunk minden ötletet, ami színesítheti a programot, legyen az kiállítás, vásár vagy egyéb, az infrastruktúra a rendelkezásunkra áll. És persze, amit szintén mondtam már, hogy nagyon várjuk minden csapat jelentkezését!

(Folytatás a 7. oldalon)

(v)

Elkészült a felsőoktatási törvénytervezet

Sajtótájékoztató

Több ezer vélemény
érkezett

Elkészült végre a felsőoktatási törvény tervezete, amelyet sajtótájékoztatón mutatott be a művelődési kormányzat. Biszterczy Elemér államtitkár szerint történelmi vállalkozás a szövegtervezet, mert a magyar oktatásnak eddigi hat-száz évében sosem volt átfogó törvényi szabályozása. Legbiztosabb a kiegészítés után volt helyzet, amikor Eötvös József és Trefort Ágoston megírt egy törvénytervezetet, azt azonban a törvényhozás akkor nem fogadta el.

Hogy eme mostani szöveg sorsa mi lesz, azt még nem tudni, mindenesetre erős várakozásnak kell megfelelnie, annyi bizonyos. Király Tibor vezetésével 1990 novemberében óta dolgozott rajta az öttagú törvényalkotó csoport, a tavaly májusban társadalmi vitára bocsátott szövegkonceptióhoz több ezer vélemény érkezett — amik be is épültek a mostani szövegbe, mondta Biszterczy Elemér —, foglalkozott vele tavaly novemberben a rektori és főigazgatói konferencia és az OFESZ gödöllői fóruma is.

A törvénytervezet tizenegy részből, 124 paragrafusból áll, teljes szövegét a Magyar Fel-

sőoktatás ez évi 2–3. száma közli.

Kitüntetett oktatónk

Az Országos Tudományos Diákköri Tanács múlt heti ülésén ünnepélyes keretek között átnyújtották Nováky Erzsébet egyetemi tanár számára azt az elismerést, amelyet Kalocsai Péter Pro Scientia aranyéremmel kitüntetett hallgatónk tu-

dományos témavezetőjeként kapott. A hallgató másik tudományos vezetője Csányi Vilmos, az ELTE egyetemi tanára, szintén részesült az elismerésben.

A kitüntetéshez gratulálunk!

Március 30-án hallgatói gyűlés lesz

Szervezeti reform előtt a diákképviselőt?

Lényeges szervezeti átalakítás tervével fordul a március 30-i hallgatói gyűléshez a hallgatói tagozat. Az ülés másik napirendi pontja a HT egyéves munkájáról szóló beszámoló lesz. Először erről kérdeztük Rózsás Péter HT-elnököt.

— Nehéz helyzetben alakult újjá egy évvel ezelőtt a hallgatói tagozat — kezdte Rózsás Péter. — Két képviselő kivételével mindenkit először vá-

— *ellenálltunk és végül kompromisszumos megoldást értünk el:*
A tanszékek szabhatják meg, hogy hogyan számítják be követelményrendszerükbe az órai munkát, illetve hogy milyen korlátok között biztosítják a tanárválasztás lehetőségét. Szerencsére számos tan-

lasztottak be a testületbe. A nyár végére sikerült megszervezni a munkánkat, megismertük partnereinket, feladatainkat.

— *Első képviselői munkánk az új vizsgaszabályzat véleményezése volt.* Az eredeti szabály-tervezet teljes körűen kötelezővé tette volna az óralátogatásokat és erősen korlátozta volna a szabad tanárválasztást. Mindkét kérdésben

szék igen liberálisan él mindkét jogosítványával.
A tornatermek használatának ügyében hosszas tárgyalások és változtatások után sem jutottunk végső megoldáshoz a Műszaki Egyetem-

mel. A közbiztosok sportolási lehetőségei mindenesetre nem romlottak.

— *A menza problémáira sikerült felhívniunk az egyetemvezetés figyelmét.* Veress József rektorhelyettes úr ígéretet tett arra, hogy elkészítik a menza és a büfék legmegfelelőbb üzemeltetésének koncepcióját.

— *Az egyetemi reformkonceptiót egyhangúlag támogattuk,* mivel egyetértünk azzal az alapvető törekvésével, hogy azokat az oktatókat kell magásra értékelni anyagilag és erkölcsileg egyaránt, akik a legtöbb és legjobb munkát végzik az egyetemen. A diákság érdeke az, hogy ilyen oktatógárdából választhassa ki tanárait.

A IV. évfolyam elmélet-történet-vizsga megtagadásának

Válasz a HT-nek, avagy az ösztöndíj-kifizetés rejtelméi

A Közgazdász 4. számában megjelent Pénz vagy sztrájk? c. cikket olvasva úgy éreztük, reagálnunk kell a felhozott észrevételekre. A cikk azt a gondolatot sugallja, hogy az ösztöndíj-kifizetés „döcögése” kizárólag az oktatásadminisztráció nehézségeiből, hozzá nem értéséből adódik. Mivel a hallgatók tájékoztatását szolgáló összefoglalás egyoldalú, hiányos információk alapján (vagy a háttér tények elhallgatásával) készült, kiegészítésre és pontosításra szorul.

1. Mindenekelőtt leszögezzük, hogy a cikkíróval egyetértünk abban, hogy a hallgatói számítógépes nyilvántartási rendszer jelenlegi állapota nem megfelelő. A működés zavarai több tényező együttes hatására jelentkeztek a tanév kezdetén. Ezek teljes körű leírására e helyütt nincs szükség, ugyanakkor hangsúlyozzuk, hogy az elmúlt félévben az egyetem vezetése különböző területek szakértőinek bevonásával folyamatosan foglalkozik a megoldás módjával. Ennek konkrét megnyilvánulásai a cikk írója is találkoztak. Két alkalommal vezetői értekezletet foglalkozott az oktatásadminisztrációs munka számítógépes vonatkozásainak problémáival, ezentúl a hallgatói tagozat rendelkezésére bocsátottuk annak a bizottságnak a jelentését, melyet a téma átvizsgálására, a működés feltételeinek biztosítását szolgáló javaslatok megfogalmazására kért fel az egyetemi vezetést.

A számítógépes hálózat rendszerével, használhatóbb program beszerzésével jelenleg is foglalkozunk, tárgyalásokat folytatunk.

2. Az eddigi határidősúszások legfőképpen abból a helyzetből fakadnak, hogy a meglévő rendszert kiépítő és a programot készítő számítógépes kollégák távoztak az egyetemről, utánpótlásukat még nem sikerült megoldani. Emiatt fordulhatott az elő, hogy az említett 1100 Ft-os kiegészítés külön listán került számfeljegyzésre. (A látszólag egyszerű összeadási művelet valójában mégsem teljesen automatikus hozzáadást jelentett, hiszen ki kellett zárni e körből az évismételő, évhalsztóként visszairatkozott, a külföldi, a párhuzamos képzésben

részt vevő, illetve egyéni elbírálást igénylő hallgatókat.)

Igaz a cikkíró azon észrevétele, hogy a lista abc sorrendben, kari tagozódás nélkül készült el, de csupán belső ellenőrzési funkciót töltött be. Itt fontos megjegyezni, hogy ha a lista elkészítését nem hátráltatta volna az a körülmény, hogy a hallgatók egy része nem zárta le időben a félévet, illetve nem tett eleget időben beiratkozási kötelezettségének, akkor önmagában a számítógéppel kapcsolatos nehézségeink nem okozták volna a kifizetések eltolódását.

El kellene azonban gondolni a hallgatóknak azon, hogy minél hamarabb akarunk-e ösztöndíjhoz jutni vagy a halasztott vizsgák és a beiratkozás határidejét akarjuk-e minél továbbra időpontra tenni. Megjegyezni kívánjuk még, hogy a kifizetési időpontok egyeztetése csak a hallgatók és a GH szempontjai alapján, az egyéb határidők figyelmen kívül hagyásával történt.

3. Hangsúlyozni szeretnénk, hogy az átmeneti időszakban is fokozott erőfeszítéseket tesz az oktatásadminisztráció minden illetékese annak érdekében, hogy munkaköri feladatainak megfelelően a hallgatói ügyintézés kötelezettségeinek eleget tegyen. Külön és név szerint szeretnénk köszönetünket kifejezni azoknak az oktatóknak, akik időt és fáradságot nem kímélve hetek óta az időben történő ösztöndíj-kifizetés lebonyolításán fáradoznak (Csépai János, Szarvas Beatrix, Lévainé Lakner Mária és Gáspár Ben-céné).

4. Zárójelben jegyezzük meg befejezésül, hogy a cikkben is kiemelt sztrájkot — mint fenyegetést — nem tartjuk sem korrekttá, sem a megoldást segítő tényezőnek. A HT az egyetem vezetőtestületének szerves részét alkotja, a döntésekben szavazati joggal rendelkezik, lehetősége van a naprakész információk beszerzésére, ezek továbbítására. A feszültségek fokozásával nem támogatja, hanem nehezíti az egyébként sem ideális körülmények között segíteni szándékozó oktatók és dolgozók munkáját.

Oktatási csoport

Hogyan szólal fel egy ENSZ-képviselő?

Áprilisban két nagyszabású rendezvényvel bővül az AIESEC — Közgazdászok Nemzetközi Szervezete — szakmai programlistája. Az apr. 8-9-i Public Relations konferencia a budapesti Agro Hotelben kerül megrendezésre, „A kommunikáció hatalma” címmel. A konferencián azok a diákok és vállalkozási szakemberek vesznek részt, akik mélyebb betekintést kívánnak nyerni a kommunikáció — és ezen belül a Public Relations — világába. Ehhez olyan szakértők nyújtanak segítséget, mint dr. John Dean (Shell UK), Nicholas Robinson (Time Magazine), Keleti György, Szeles Péter, Sárosi Gábor és további neves előadók.

A márciusban megjelent kiadványból a résztvevők információkat szerezhetnek a részletes programról, a konferencia támogatásáról, az előadások témájáról és az előadókról. Az első nap a szervezeti PR-rel és a PR személyes oldalával, másnap a nemzetközi és magyarországi PR-ről hallhatunk előadásokat. A délutáni és délutáni előadásokat mindkét nap háromfogásos ebéd választja el, a szünetekben büfé áll a résztvevők rendelkezésére.

TDK-jelentkezési határidő

Figyelem! Az egyetemi TDK-konferenciára a jelentkezési határidő 1992. III. 27., azaz most pén-

tek 12 óra. A jelentkezési lapokat az E 148-as szobába várjuk.

TDK-titkárság

Előadás a holland egyeteméről

A rotterdami egyetem rektora látogat egyetemre és ez alkalommal előadást tart a holland egyeteméről már-

cus 31-én délelőtt, 11 órakor az egyetemi tanácssteremben. Minden érdeklődőt szeretettel vár az egyetemvezetés.

Szabó Kálmán Apáczai Csere János-díjas

(Folytatás az 1. oldalról)

informatika első kutatói bázisának megteremtése, eredményeinek megjelenése a képzésben, az első Ford-ösztöndíjasok amerikai tanulmányújtjai és így tovább. A pg tananyagot is egyre közelítettük afelé, ahonnan már csak egy ugrás volt a makro és a mikro tárgyakra való áttérés, amikor a körülmények megérték erre.

— Önnek egész eddigi felnőttkori életútja a 45 utáni korszakban, benne a „szocializmus” éveiben zajlott, kutatásainak tárgya is a szocializmus politikai gazdaságtana volt.

— Azok között a keretek között kellett akkor gondolkodnunk, a szovjet jelenlét alatt, az impérium részét képező Magyarországon, nem tudva, hogy a függetlenség hiánya történelmileg mennyi ideig tart. Sokan hittünk abban és tettünk azért, hogy a társadalom — ahogy lehet — előrehaladjon. Sok helyen oktattam életemben, igyekeztem többet adni, mint ami a könyvekben volt. Az én nemzedékem az '53-as, Nagy Imre nevéhez fűződő reformok idejére ért be. '56 megrázkódtatása és fölvelőlanó fénye nyomán lehetett

Magyarországon újat mondani a tudományban elméletileg, amit be lehetett építeni a képzésbe és remélni lehetett, hogy mindez befolyásolni képes a gyakorlati fejlődés menetét. Évtizedekkel később tudtam meg például, hogy bizonyos tananyagainkat, köztük az enyémet is oroszra lefordítva szamizdatként használták Leningrádban.

A közgazdaságtanban, ha az ember hatni, befolyásolni akart, akkor úgy kellett írni, beszélni, hogy az megjelenésben, beférkőzhessen a résekbe, és ez nehéz dolog volt. Aktív beállítottságon kívül azonban azt nem tehettem meg,

hogy egy életre elvonuljak a munkától.

A mi 1980-as négykötetes tankönyvünk közül kettő történelmi és nemzetközi gazdasági szempontból általános törvényszerűségekkel foglalkozik, a szocializmusról szóló részt már a Kornai-féle kritika hatotta át, a kapitalizmust is legmodernebb alapon tanítottuk. Az első kötetben ott található a rendszerváltás logikájának elméleti leírása, de ki gondolta akkor, hogy ilyen hamar valóra válik?

Csak azok között a viszonyok között cselekedhettünk, amikbe beleszülettünk. Arra is büszke vagyok, hogy különböző egyetemi vezetői tevékenységem során középosztálybeli, egyházi iskolából jött gyerekeket éppúgy fölvettem, a külső nyomásnak ellenállva, mint a lekáderezők gyerekeit, abban bízva, hogy majd csak átneveljük őket, és többnyire nem is csalódtunk.

A pártállami rendszer is befolyásolható volt, de az útjait meg kellett találni. Parlamenti képviselőiségem húsz éve alatt, 1970-90 között sem voltam soha a hajbókolók között. Az adóssághoz viszonyított költségek ügyében, Bóssel kapcsolatban tudatosan a re-

bellisek közé tartoztam, azt mondták rólam, elmentem a falakig, aztán ahelyett, hogy visszafordultam volna, még egyszer nekifutottam. '88-tól már látszott, hogy többpárti parlament lesz, de számomra az is, hogy én már kifutottam a korból, így aztán hiába kapacitált három párt is, és egyéni jelöltséget sem vállaltam, pedig összegyűjtötték számomra a szükséges támogatást.

Az utolsó időben az állami számvevőszék, az államháztartási törvény, a vagyonügynökség keresztülverekedésére koncentráltam. Amit lehetett, megtettem a pluralizmusért, a rendszerváltásért. A pártállami viszonyok dacára is, ahogy a helyzet lehetővé tette, inkább a faltörő kos szerepét játszottam hajbókolás helyett.

— Kívánjuk, hogy még hosszú ideig tudja betölteni a faltörő kos szerepét, amit a haladásért vállalt.

M. G.

Timár János, az emberi erőforrások tanszékének professzora március 15-én Szent-Györgyi Albert-díjat kapott. Külföldi tartózkodása miatt következő számunkban beszélgetünk vele.

Mindkettőjüknek gratulálunk!

MUCIA—BKE menedzserképzés

Neves egyesült államokbeli egyetemek konzorciuma (MUCIA), illetve egyetemünk együttműködésével új menedzserképzési kurzus indult a vezetőképző intézetben.

A négyhetes posztgraduális képzésen a nyolc klasszikus menedzser tárgyát oktatják. Mindegyiket egy egyesült államokbeli és egy magyar oktató adja elő. Így például egyetemünk részéről a pénzügy Száz János, a számvitel Bába Ágnes, a közgazdaságtan Vági Márton, a marketing Varjas Pál „reszortja”. A program akadémiai igazgatója Forgó Ferenc (MSZI), titkára Bögöl György (vezetőképző intézet).

A kurzus hallgatói jórészt

magáncégek fiatal vezetői és középvezetői. A harminc „diák” 15-15 ezer forint tandíjat fizetett a négy hétért, ami a költségek egy részét fedezi. A kurzus fő finanszírozója az USA-beli egyetemek konzorciuma.

Magyarország csak az egyik célpontja a képzési programnak. Budapesttel párhuzamosan Cseh és Szlovákiában, illetve Lengyelországban is indul egy-egy hasonló oktatási ciklus. A következő években a többi kelet-európai országba is szeretnék eljuttatni ezt a kezdeményezést, mégpedig úgy, hogy ott már a nálunk gyakorlatot vezető oktatók is vezető tanárokká válhassanak.

Arab vásár
Fotó: Rózsa Gábor

A dollár tandíjból nem fogunk meggazdagodni

jén, indokínai országokból érkezett sok egyetemista, majd a hetvenes évek második felében volt egy rövid „chilei korszak” is.

— Említette, hogy a keletnémet diákok tanulásába beleszóltak otthonról, Mennyire volt az jellemző, hogy a magyarországi vezetés utasította az egyetemet, hogyan járjon el a külföldi diákokkal kapcsolatban?

— A minisztériumban egy külön osztály foglalkozott a külföldi diákok ügyével. Onnan többször leszóltak, például, hogy adjunk még engedélyt újabb vizsgára, vagy hogy engedjünk át valakit. Az ilyen „kérés”, ugye, nem nagyon illett visszautasítani...

— Az elmúlt időkhez képest milyen változások vannak a most nálunk tanuló külföldiek összetételében?

— Egyrészt nőtt a valutás térítések száma és aránya, akik havonta 250 dollárt fizetnek, másrészt újabban megjelentek a távol-keleti diákok.

— A távol-keletiekkel kapcsolatban mostanában olyan mememondákat hallani, hogy vannak, akik fedezékként használják az egyetemet. Beiratkoznak, diákigazolványt, tartózkodási engedélyt kapnak és kétes üzleti ügyeket bonyolítanak le. Mit tud ön minderről?

— Ilyen hírekről, gyanús ügyekbe keveredett beiratkozottakról én is hallottam. Ezzel kapcsolatban azonban semmilyen konkrét bizonyíték nincsen. legfeljebb találgatni lehet. A távol-keleti diákokkal kapcsolatban én csak személyes élményeimre támaszkodhatok, amik rendkívül pozitívak. Nagyon udvariasak például ezek az egyetemisták. Az, hogy most viszonylag nagy számban érkeznek hoz-

zánk kelet-ázsiaiak, teljesen természetes, hiszen míg az ő hazájuk igen túlnépesedett, mi népességhiánnyal küzdünk.

— Milyen a diákok tanulmányi eredménye?

— Hozzám két kérelem érkezett, két itt tanuló egyetemista kért újabb vizsgalehetőséget egy-egy tárgyból. Nyilván nyelvi nehézségeik vannak, ez nehezíti számukra a tanulást. Ezért a félévet ismételni kénytelen elsősök között is sok a külföldi.

— Az itt tanuló kelet-ázsiai diákok diplomával rendelkeznek vagy a Közgáz az első felsőoktatási intézmény számukra?

— Nem jellemző, hogy diplomások jönnének tanulni. Van persze kivétel is. Volt egy valutás térítéses diákunk Dél-Koreából, aki két főiskola elvégzése után jött Magyarországra a Közgázra tanulni. Sajnos azonban — mivel újságíró —, a lap, amelynél dolgozik, hazarendelte.

— Mennyit jelent az egyetemnek az a pénz, ami az önköltséges diákoktól befolyik?

— Pénzügyileg nem sokat számít az a néhány száz 250 dollár, amit a valutás térítésesek havonta fizetnek. Akár mennyire is valutáséges időket élünk, ez a néhány dollár elenyészően csekély az egyetem méreteihez, költségvetéséhez képest. Ami sokkal inkább fontos, az hogy lesz olyan ember, például Venezuelában, Laoszban vagy éppen Kínában, aki Magyarországon tanult, akinek magyar kapcsolatai vannak és akivel, illetve akin keresztül nekünk is kiépülhetnek kapcsolataink ezen országokban. A pénzen túl tehát sokkal messzebbre mutató harszabb távú előnyeik származnak mind az egyetemnek, mind az országnak abból, hogy

külföldi diákok tanulnak nálunk.

★

A beszélgetés után kaptam egy lapot az oktatásszervezési csoportnál, amelyen szám szerint feltüntették, hogy az egyes évfolyamokon, illetve összesen hányan és milyen országokból tanulnak az egyetemen, közülük hányan minisztériumi ösztöndíjasok és hányan önköltségesek. Az adatokat az 1991—92-es tanév első fél évére beiratkozott külföldi diákok számát mutatják. Ezek szerint az egyetemünkön tanuló külföldiek száma 163, a legtöbb közülük — szám szerint 63 — elsős. A 163 külföldi egyetemistából 104 államközi szerződés alapján, minisztériumi ösztöndíjként tanul nálunk. A közlebbi országokból érkezettek (Lengyelország, Bulgária, Cseh és Szlovákia) általában 10 hónapra, mások (például az afganisztániak vagy a laosziak) 12 hónapra kaptak ösztöndíjat. A kivétel itt két ösztöndíjas kínai diák, akik szintén csak 10 hónapos ösztöndíjasok. A fennmaradó 59 diák önköltséges, közülük 35-en forintban, 24-en pedig dollárban fizetnek. Kelet-ázsiai diák 13 van, kilenc koreai, aki dollárban fizető önköltséges, két dolláros és két — fentebb már említett — minisztériumi ösztöndíjas kínai 10 hónapra szóló ösztöndíjjal. És mivel sokszor hallani azt, hogy a vietnamiakat a kínaiakkal összekeverik, álljon itt az indokínai diákok száma is: Kambodzsából egy, Vietnamból öt, Laoszból 12 közzázos jött, öt valamennyven minisztériumi ösztöndíjasok.

Ezen adatok alapján valószínűsíthető, hogy az egyetem nem fog meggazdagodni a dolláros diákok által fizetett összegekből, és az sem valószínű, hogy az országban mind nagyobb számban és egyre sürűbben felbukkanó ázsiai cseneselő közgazdász diákok lennének, akik innen mint biztos várból, középkori lovagokként csapnának ki egy-egy portyára...

Felföldi Zoltán

A legfiatalabb professzorjelölt

Egyetemi tanári pályázatokról való szavazás képezte legfőbb napirendi pontját a közgazdasági kar március 18-i tanácsülésének.

A pénzügyi tanszéken kiírt professzori helyre egy pályázat, Száz János érkezett, aki a 12 támogató és egy tartózkodó szavazat mellett számos, mélyen elismerő méltatást is kapott. Ha pályázatát a további fórumok is hasonlóan fogadják, akkor Erdős Tibor óta Száz János lesz a legfiatalabb professzor; 39 évesen fog egyetemi tanári kinevezést kapni. A Matematikai és Számítástudományi Intézetben meghirdetett professzori helyre ketten pályáztak, Mészéna György és Stahl János. A bírálóbizottság és a tanácsülésen hozzájáruló egybehangzó véleménye szerint mindketten alkalmasak. A szavazás eredményeképpen Mészéna György 13 igent kapott tartózkodás és ellenszavazat nélkül, míg Stahl Jánosra 2 igen és 11 tartózkodás érkezett.

Az operatív tanterv két kisebb vitát indukált: a szakkollegiumi kurzusok elfogadásával kapcsolatban a kari tanács ellenáll az utólagos elfogadatlanságnak, és az egyéb effajta fellazító próbálkozásoknak. A tanszék közti egyenetlen terheléseket illetően a testület tanszékvezetői tanácskozáson próbál majd valamit kitalálni annak megakadályozására, hogy az erőforrásokat „holt lelkeknek” meghirdetett, soha be nem induló fantomszakirányok alapján osszák el.

M. G.

Riglik az ablakon

Megszűnt a balesetveszély

Idei második számunkban hírt adtunk arról, hogy egyik oktatónk megsérült, amikor tanszéki szobája ablakának felső kisablakja kiesett a keretből és fejbe találta. Eindródi

Ilona gondnoktól és Béne János üzemeltetési osztályvezetőtől megtudtuk, hogy az összes ilyen típusú ablakot riglikkel erősítették meg. Így a balesetveszély megszűnt.

„Részt vállalhatok az egyetem modernizálásában”

Görög Mihályt (40 éves, nős, három gyermek apja), a környezettudományi és technológiai tanszék adjunktusát nevezték ki a gazdálkodási kar egyik dékánhelyettesének. A megbízást a kari tanács egyhangúlag támogatta.

Görög Mihály 1977-ben végzett egyetemünkön. 1989-ig az olajiparban dolgozott, közben a KTI-ben, a szakközgazdász-képzésben tanított. 89-ben védte meg doktori disszertációját, és az év őszén került egyetemünkre. Kutatási területe a project management. Erre a témakörre az új képzési rendszerben vár nagyobb szerep, jelenleg alternatív tárgy keretében ismerkedhetnek meg vele a diákok a gazdálkodási karon.

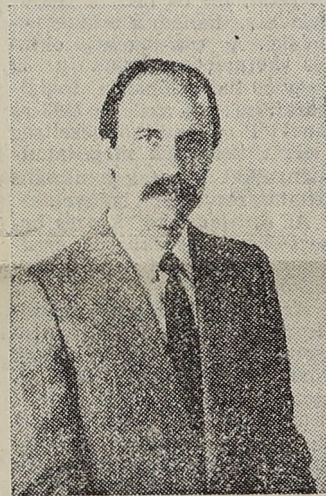
— **Eletpályád fordítottja a megszokottak. Korosztályod tagjai inkább egyetemi állásokat cserélik fel valamilyen más munkakörre.**

— Exportvállalkozási osztályvezetőként dolgoztam, mielőtt az egyetemre jöttem. Szerettem azt a munkát, nem azért adtam fel, mert nem okozott örömet. Ugyanakkor tanítani is szeretek, és a kutatómunkára, amellyel régóta foglalkozni akartam, nem nyílt lehetőségem korábbi feladataim ellátása mellett. Így aztán, amikor hívtak az egyetemre, szívesen jöttem, megtaláltam itt a helyemet.

— **A három gyerek mellett talán anyagiag is gondot jelenthetett ez a váltás.**

— Az egyetemi alapbérem valóban kisebb, mint amit korábban kaptam. A jövedelmem azonban szerencsére csak kismértékben alacsonyabb korábbi osztályvezetői keresetnél. Nem rúgtam fel korábbi kapcsolataimat, külső tanácsadóként végzek munkákat az olajipar különböző szervezetei számára.

— **Két és fél éve vagy az egyetemen. Eddig nem vállaltál „közéleti szereplést”.**

— **Elsősorban külföldi tanulmányútajaim gátoltak, hisz az elmúlt időszakban összességében egy évig voltam távol itteni munkahelyemtől. Sikertől elnyernem egy hollandiai és egy Angliába szóló ösztöndíjat. Bármiféle megbízást elvállalásától visszatarított, hogy nem voltam folyamatosan itthon.**

— **Milyen megfontolások alapján vállaltad el most a dékánhelyettesi megbízást?**

— Természetesen nem az én ötletem volt, hogy dékánhelyettes legyek. Kaptam egy felkérést, néhány napig gondolkodtam, s végül úgy láttam, hogy értelmes, szép élet szolgáltatának lehetősége rejlik ebben a munkakörben.

— **Órülök, és kihívásnak érzem, hogy így aktívabban részt vállalhatok az egyetem modernizálásában, a piacgazdaság feltételeihez való felzárkóztatásában.**

— **Milyen a munkamegosztás közted és a dékán között?**

— A hallgatókkal kapcsolatos adminisztratív ügyek

(Folytatás az 1. oldalról.)

Ösztöndíj: 120 000 Ft
külföldi ösztöndíj: 150 000 Ft
diákszövetkezeti kifizetés: 25 000 Ft
egyéb adóköteles jövedelem: 70 000 Ft

Adóköteles jövedelem összesen: 215 000 Ft
Fizetendő adó: 150 000 × 0,35 + 100 000 × 0,25 - 20 000 × 0,25 = 25 250 Ft

Külön szót érdemel a szellemi tevékenységből származó jövedelmek kategóriája, mivel itt további adókedvezmények igénybevétele van lehetséges.

Szellemi tevékenységet folytató magánszemély az, aki eredeti jogosultként tulajdoni értékesítéséből, szerzői jogi védelem alá tartozó alkotásból, valamint egyes tudományos és művészeti alkotótevékenységből szerez önálló tevékenységből származó jövedelmet, feltéve, hogy ez a jövedelem nem tartozik az átmeneti rendelkezés hatálya alá. Az átmeneti rendelkezés szerint az 1991-ben kötött szerződésekre alkalmazhatók az 1991-es adózási szabályok, de akkor az új rendelkezések szerinti 100 000 forintos adókedvezmény nem vehető igénybe.

Ilyen jövedelmek:

1. **A találmány, amely belső földön szabadalmi védelem alatt áll, és a szerzői jogi védelem alá tartozó mű alkotója.**

2. **Tudományos tevékenység:**

a felsőoktatás oktatói; az igazságügyi szakértői; műszaki szakértői; a lektori; a szerkesztői; az OTKA-ból finanszírozott, az OKKFT keretében folytatott, a minisztériumok, országos hatáskörű szervek közvetlen megbízására készített és a tárca kutatási alapból, továbbá tudományos célú alapítványból finanszírozott tudományos kutatói; műszaki szakgrafikai; szakfordítói.

3. **Művészeti tevékenység:** restaurálás; építőművészeti; előadóművészi.

Szellemi tevékenységből származó jövedelmek adója: A szellemi tevékenységből szerzett jövedelmet a bevételből tételes elszámolással vagy díktált 90 százalékos jövedelemszámítással lehet megállapítani. A törvény az 1992. évi átmeneti időre harmadik választási lehetőséget is ad az szellemi tevékenységek bevételeire amelyek 1991. december 31-éig írásban megkötött szerződésből származnak. Ezekre a bevételekre 1992-ben még alkalmazhatók az 1991.

— **Van valamilyen „ideáld”? Milyennek szeretnéd látni az egyetemet néhány év múltán?**

— Legfeljebb „póriás” vágyaim vannak, bár megvalósításuk korántsem lesz könnyű munka az egyetem egész kollektívájára számára. Szeretném, ha néhány év alatt letisztulna az egyetem oktatási struktúrája. Személyes sikeremnek is tartanám, ha az egyetemen adott diploma elfogadott lesz külföldön is, ha a képzésünk elismerten, minden részletében megfelelné a nemzetközi követelményeknek.

K. S.

évi díktált jövedelemszámítási és adómentességi szabályok. Ekkor a többi bevételben a tételes elszámolást kell alkalmazni és nem vehető igénybe a maximum 100 000 forintos jövedelemcsökkentési kedvezmény.

Szellemi tevékenységből származó jövedelem — bármely költségelszámolás alkalmazása esetén — adóalapja legfeljebb évi 100 ezer forinttal csökkenthető. Ezt az adókedvezményt nem alkalmazhatja a költségeit az 1991. évi szabályok szerint elszámoló személy. A kedvezmény más jövedelmekkel szemben nem vehető igénybe. Az egy szerződésből származó kisösszegű kifizetések értékhatára 2000 forintól 4000 forintra, a levont adó mértéke 20 százalékról 40 százalékra nőtt. Továbbra is nyilatkozhat az érintett személy, hogy az egyéb jövedelmeivel össze kívánja vonni. A nyilatkozatot célszerű írásba foglalni szerződésalkötéskor. A tételes elszámolás esetén figyelembe vehető költségek:

— 20 ezer forint egyedi beszerzési értéket meg nem haladó eszközök,

— rezsiköltség arányos része otthoni munkavégzés esetén, — utazási költség (csak munkavégzéssel szorosan összefüggő ügyekben) vonat-buszt és repülőjegy, valamint taxiszámla. Saját gépkocsi használata esetén útnyilvántartást kell vezetni.

— 200 ezer forint egyedi be-

Ösztöndíj: 120 000 Ft
külföldi ösztöndíj: 150 000 Ft
diákszövetkezeti kifizetés: 25 000 Ft
egyéb adóköteles jövedelem: 70 000 Ft
szellemi tevékenység adóalapja: 3 500 Ft

Összesen: 218 500 Ft

Az adózó a tevékenység megkezdését megelőző három éven belül a kiadásait költségként elszámolhatja a kezdés évében, állóeszköz beszerzése esetén a leírást megkezdheti. Szeretnénk felhívni a figyelmet arra, hogy a tételes

szerzési értéket meghaladó eszközök három év alatt 33 százalékos kúles alkalmazásával számolhatóak el. Veszteség esetén ez a tétel átvihető a következő évre.

— egyéb költségek: gépirás, fénymásolás, postaköltség, szakkönyv, szakfolyóirat ára, érdekképviselési szervnek fizetett tagdíj, irodabérlési díj, hirdetési- és reklámköltség, névjegygyomtatás, adótanácsadónak, illetve könyvelőnek fizetett költség. Reprerentációs költség a bevételek fél százalékáig, de max. 100 ezer forint, bel- és külföldi tanulmányút, konferencia, kongresszus max. évi 30 ezer forint, de ebbe beleszámít az ezzel összefüggő utazási költség is. Az adó alapját csökkentik a tevékenységgel összefüggő biztosítási díjak is.

Egy példa:

bevételek:	Ft
— szakfordítás	35 000
— szerzői jogdíj	60 000
— OTKA-kutatás	20 000
összesen:	115 000
költségek:	
— trószér	1 500
— HVG-előfizetés	1 465
— fénymásolás	3 000
összesen:	5 965

szellemi tevékenység adóalapja:

a) 115 000 - 11 500 × 0,1 = 103 500 - 10 000 = 3500
b) 115 000 - 5965 = 109 035 - 100 000 = 9044

Látható, hogy a díktált jövedelemtartalom kedvezőbb, ezért a bevallásban a 3500 forintos adóalapot célszerű figyelembe venni. A fenti példát kiegészítve:

Összesen: 218 500 Ft

Az adózó a tevékenység megkezdését megelőző három éven belül a kiadásait költségként elszámolhatja a kezdés évében, állóeszköz beszerzése esetén a leírást megkezdheti. Szeretnénk felhívni a figyelmet arra, hogy a tételes

Rózsás Péter
— Semsey Barna

Diákok a médiánál

Tévészerelem

állapították meg. Érdekes, hogy utána soha többé ez nem ismétlődött meg, mint amikor még szinte tudatlanul, csak az ösztöneire hallgatva oldotta meg a feladatot.

Hát így jutott be Anita a tv gyakorlatok közé. Két hónapon keresztül mindennap bejártak gyakorlati képzésre, tízen. Főleg jogász, bölcsész, és két közgazdász hallgató, két hónap után kivált a fele. Az igaz munka a Tv 1-en júniusban kezdődött a Reggel című műsorban.

Nem víz, hanem sósav volt

Azon a nyáron Anita az egész nyarat végigdolgozta. Jó néhány riportot csinált, többek között a zamárdi boszorkánytalálkozóról. De volt, amikor a reumatológiai konferencián riportozott, vagy például a hazánkba érkező belga külügyminiszterrel tárgyalt. Nem okozott ez sem problémát, mert hogy angol és német nyelvű felsőfokú vizsgája van, spanyolból pedig középfokúja. És hát a nyelvtudás abszolút előny ezen a pályán. A feladatok mindegyike kemény próbára tette, de jó érzéssel gondolt vissza rá, hogy mindig találkozott segítőkész emberekkel, például Berecz Annával. A belga külügyminiszterrel való találkozásáról, amely a csúcs volt, még a tévés kollégák is azt mondták, hogy ez nem mély víz volt, hanem sósav, amibe beledobták.

A gyakorlatok mindig tele voltak ötletekkel, szemben a hivatásos tévéssekkel. Anita egy alkalommal azt javasolta, csináljanak helyszíni riportot a tihanyi magán-sárkányrepülőtérről. Helyes, mondta a szerkesztő, de egy igazi riporternak a saját élményeire kell támaszkodni, tehát Anitának repülni kell. Rettenetesen félt,

Mi történt Zwack úrnál?

Kifejező, bájos arc, hamar oldódó modor, kedves mosoly. S mindezt egy olyan lányról mondhatom el, aki már megjelent képernyőn. Egy arc, amin szívesen elidőztem végre. Mert ilyen szempontból sem kényeztet el bennünket túl gyakran a magyar tévé. Összinté érdeklődésemre örömmel mesél arról, hogy milyen érzés mély vízbe esni, amikor még úszni sem tud, nem is szólva arról, hogy milyen érzés sárkányrepülővel Tihany felett lebegni, amikor pedig a repüléstől kifejezetten fél. Persze mindez már a történet sűrűjében volt. Az egész ugyanis úgy kezdődött, hogy Nemes Anita harmadéves társ-tud. karos hallgató tavaly áprilisban olvasott egy hirdetést az egyetemen, hogy aki kedvet érez a riporteri munkára, jelentkezzen a tv-nél. A nagy álmai köze tartozott az újságírás. Ezért is jelentkezett nemzetközi szakra. Így aztán bármennyire benne volt a félsz, csak elment a tv-be. Pontosan nem tudta, mire kell őt ott, meg nem is kérdezték tőle, mivel szeretne foglalkozni, szerkesztő vagy riportert akar-e lenni, hanem rögtön feladattal bízták meg. Kommentálja Zwack úr, akkor éppen leeggett lakásának hírére. Kapott rá öt percet. Összintén szövege az sem tudta, mi az a kommentár. De letelt a gondolkodási idő, és neki produkálnia kellett a megjelent szerkesztők előtt. Olyan jól sikerült, hogy még azokat is meggyőzött vele, akik már két hónapja gyakorolták az ilyen feladatokat a tv-n —

diáknál. Jelenleg is cikkeket fordít és ír rendszeresen az Anna című képes magazinnak. Sőt az egyik rovatánál állandó feladata is van, méghozzá bemutatni azt a férfit, aki feltételezhetően a legjobban tetszik a magyar nőknek a lap megjelenésének időpontjában. Ez közel sem olyan egyszerű feladat, mint ahogy gondolnánk. De lássunk egy esetet. Most éppen a Twin Peaks tv-sorozat Cooperjére esett a választás. Miután Anita egyetlen Twin Peaks-filmet sem látott, így kénytelen volt 50-60 lapot átböngészni, hogy valamit összeállíthasson Cooperről. Szerencsére az egyetemen megkezdett lányok, Twin Peaks-ügyben tájékozottabbak voltak. Így aztán csak összeállt a kép a legek férfitárol.

Hogy végül is mit akar csinálni? Azt már rég eldöntötte. Vagy az egyik médiát választja, vagy a Külügyminisztérium sajtóosztályának propagandavonalon fog dolgozni. De a politika, úgy érzi, agresszívebb típusú riportert kíván. Ö ennek nem tudna megfelelni.

Élőzéken

Anita belekóstolt a rádió, a tv, a nyomtatott sajtó munkájába, azonban mind között a legjobban tagadhatatlanul a tv vonzza. Hatalmas élményt jelentett számára, különösen az élő adás. Nem izgult úgy a színpadon, mint az élőzéken. Viszont úgy látszik, jól leplezte, mert amikor visszazéarta a műsort, nem látzott rajta a feszültség. Ezt soha nem lehet megszokni — mondták —, de nem is baj. Kell a sikerhez a belső spantoltság. Arra is gondolt eleinte, hogy miután nincs jó fényképarca, nem lesz előnyös a képernyőn sem. Ezzel szemben a képernyő kifejezetten jobba tette. Részben ennek is köszönhető, hogy szívesen dolgoztat vele. Más lett a képernyőn, és egy kicsit más lett Anita az életben is. Határozottabb, bátrabb, megmondja azt, ami a szívét nyomja. S noha tudja, hogy a tévés igazából férfimunka, ami százötven százalékos jelenlétet kíván, mégis szívesen vállalná.

Cooper, a nők kedvence

Egy másik alkalommal megpróbálkozott a rádióval is. Szeretett volna a Krónikához kerülni. Ezért levelet küldött a rovatvezetőnek, aki a lap kézbevételeivel azonnal felhívta Anitát, hogy jöjjön. Akkor már nem volt benne semmi drukk. Úgy tapasztalta, hogy szívesen fogadják, ha valaki munkára jelentkezik. Minden szempontból meg is felelt, csak a beszédtechnikáján kellett volna javítani. Nyár vége volt, beszédanfolyam pedig csak szeptembertől indult, ami viszont már ütközött a tanévvel. Így aztán beült a padba, és a rádió egyelőre háttérbe szorult. Ezzel azonban még nem ért véget próbálkozása a mé-

Új szakirány indul

A társadalomtudományi kar március huszadikái ülése a tanszékvezetői kinevezések ünnepélyes átadásával kezdődött. A megbízások 1992. március 15-től 1995. június 30-ig szólnak.

Ezek után a kar egyetlen professzori pályázatát véleményezte a testület: a nemzetközi kapcsolatok tanszékére meghirdetett egyetemi tanári címre Rostoványi Zsolt pályázott. Az Ágh Attila, Palánkai Tibor, Valki László összetételű bírálóbizottság

véleményével egyetértésben, a kari tanács 21 igennel és 2 tartózkodással támogatta Rostoványi Zsolt pályázatát.

A kari tanács foglalkozott az 1992-93-as operatív tanterv szakirányával, köztük a gazdaságföldrajz tanszékével és az emberi erőforrások tanszékével. A tanszék által meghirdetett, amelyek újonnan kerültek át a karra, valamint a filozófia tanszék új kínálatával, a társadalom- és gazdaságfilozófia szakiránnyal.

M. G.

H. E.

Szavazás a tanszékvezetőkéről

A felvételizésről, az esti-levelező képzésről

(Folytatás az 1. oldalról.)

pontból mégsem látja biztosítottak a szakmai fejlődést. Felhívta az egyetemvezetés figyelmét arra, hogy ne kövesse a korábbi működési szempontból előnytelen vezetői kiválasztási stílust, amely egy személyre egyszerre több vezetői posztot is osztott. Miután öröndetesen fiatal kollektívát került a tanszékvezetői posztokra, ezért különösen nekik érdemes megvizsgálni azt, hogy a szakmai fokozat megszerzésének követelménye, új tankönyvírás és nem utolsósorban a nemzetközi megismerés feladatai mellett, ha a szakmában akarnak maradni, akkor nem célszerű pluszfunkciókat vállalniuk.

A karok dékánjai terjesztették elő a tanszékvezetői pályázatokat és egyúttal ismertették a kari tanács szavazati eredményeit is. A szavazás eredménye a következő volt.

Választás

KÖZGAZDASÁGI KAR:

Gazdaságpolitikai tsz. — Veress József 17 igen, 2 nem, 4 tartózkodás; jövőkutatási tsz. — Nováky Erzsébet 15, 2, 6; közgazdasági elméletek története tsz. — Mátyás Antal 13, 5, 3; matematikai közgazdaságtan és ökonometria tsz. — Zalai Ernő 20 igen, 3 nem; elméleti közgazdaságtan tsz. — Bara Zoltán 13, 5, 5 (a tanszéki kollektíva támogatására adta be pályázatát); MSZI igazgató — Forgó Ferenc 20, 1, 2; MSZI matematikai tsz. — Dancs István 16 igen, 7 tartózkodás; MSZI informatikai tsz. — Gábor András 16 igen, 7 tartózkodás; MSZI számítástudományi tsz. — Abaffy József 21, 1, 1; MSZI operációkutatás tsz. — Mészáros György 21 igen, 2 tartózkodás; mikroökonomia tsz. (Ketten, Kopányi Mihály és Köbli József pályázott, de a tudományos bizottság Kopányi Mihály pályázatát támogatta) — Kopányi Mihály 20, 1, 2 (a rektor megjegyezte, hogy a szavazás eredményétől függetlenül nagyon örülne, ha Köbli József az egyetemre jönne tanítani és a következő tanszékvezetői választásnál újra pályázna); makroökonomia tsz. — Meyer Dietmar 15, 2, 6; pénzügyi tsz. — Bánfi Tamás 21, 1, 1; statisztika tsz. — Mundruczó György 18 igen, 5 tartózkodás; világgazdaságtan tsz. — Palánkai Tibor 18, 1, 4.

GAZDÁLKODÁSI KAR:

Vállalatgazdaságtan tsz. — Chikán Attila 19, 2, 2; marketing tsz. — Berács József 14, 3, 6; gazdasági jogi tsz. — Sárközy Tamás 19, 3, 1; vezetői és szervezési tsz. — Dobák Miklós 20 igen, 3 nem; alkalmazott közgazdaságtan tsz. — Mészáros Tamás 18, 2, 2; környezetgazdaságtan és technológia tsz. — Kerekes Sándor 21 igen, 1 tartózkodás; külgazdaságtan tsz. — Tóth Tamás 14, 4, 4; számviteli tsz. — Baricz Rezső 14, 4, 4; agrár tsz. — Csáki Csaba 17, 2, 3.

TÁRSADALOM-TUDOMÁNYI KAR:

Angol tsz. — Eördögh Miklós 13, 3, 6; gazdaságföldrajz tsz. — Kulcsár Dezső 16, 4, 2; francia—olasz tsz. — Magyar Miklós 18, 1, 3; (a rektor bejelentette, hogy a Nyelvi Intézet a jövőben az igazgatót rotációs alapon választja a tanszékvezetők közül. Elsőnek Magyar Miklós lesz a Nyelvi Intézet igazgatója); filozófia tsz. — Papp Zoltán 20 igen, 2 tartózkodás; emberi erőforrások tsz. — Galasi Péter 16, 1, 5; gazdaságtörténet tsz. — Buza János 17 igen, 5 tartózkodás; német tsz. — Braedan Nelu 16, 1, 5; nemzetközi kapcsolatok tsz. — Rostoványi Zoltán 18, 1, 3 (Jeszzenszky Géza külügyminiszter, a tanszék volt vezetője nem nyújtott be pályázatot); orosz tsz. — Horváth Istvánné 16, 2, 4; pedagógia tsz. — Hegedűs T. András 1, 6, 5 (az előírások szerint itt új pályázatot kell kiírni. A rektor bizottságot nevezett ki Hrubos Ildikó, Hámosi Balázs dékánok és Veress József rektorhelyettes személyében a pályázatot elbírálása céljából); politikatudományi tsz. — Agh Attila 12, 4, 6; spanyol—portugál tsz. — Takács Zsuzsa 17, 2, 3;

szociológia tsz. — Lengyel György 17, 2, 3 (Andorka Rudolf, a szociológia tanszék volt vezetője nem adott be pályázatot, melyet azzal indokolt, hogy hosszú ideig volt a tanszék vezetője és nem óhajt ismét tanszékvezető lenni); testnevelési tsz. — Tóth Andorné 20 igen, 2 tartózkodás.

A tanszékvezetői kinevezések három és fél évre szólnak, 1992. március 15-től, abból a célból, hogy már most nekiállhassanak azoknak a munkálatoknak a tanszékvezetők, amelyek a szakirány kialakítása kapcsán rájuk vár. Megbíztuk 1995 nyaráig szól. A rektor március végéig minden tanszékvezetővel elbeszélést elképzeléseikről, terveikről.

A szavazások befejezésével a rektor köszönetet mondott a három dékánnak a pályázatok kapcsán végzett alapos munkájukért.

Díszdoktori javaslat: Kornai, Szelényi

Két díszdoktori javaslatot terjesztett Andorka Rudolf az egyetemi tanács elé, Kornai Jánosét és Szelényi Ivánét. A nemzetközi hírű két tudós tevékenysége közismert egyetemünkön. Kornai János jelenleg tudományos tevékenységét megosztja a Harvard University és az MTA Közgazdaságtudományi Kutató Intézet között. Munkásságával nagymértékben hozzájárult mind a hazai, mind a nemzetközi tudományos fejlődéshez. Műveinek nagy része magyarul, angolul és más idegen nyelven is megjelent. Tudományos munkásságának mindig nagy visszhangja volt egyetemünkön. 1968-ban címzetes professzorunk lett. Itthon töltött idejében rendszeresen tart előadásokat egyetemünkön és szakkollégiumainkban. Műveit messze-menően felhasználják egyetemünk oktatói saját előadásukban. Ezek alapján javasolta Andorka Rudolf Kornai Jánost díszdoktorrá.

Szelényi Iván egyetemünk oktatója volt. Részt vett a szociológiaoktatás beindításában. 1975-ben az akkori politikai rendőrség felszólítására kivándorolt. Angliában, az ausztráliai Adelaide-ban, majd az USA-ban a Wisconsini Egyetemen, a City University of New Yorkon és a University of California, Los Angeles-en, egyetemi tanár. 1982-től rendszeresen hazajár. Egyetemünkön előadásokat tart, szemináriumokat vezet, kutatásokban vesz részt. 1991-ben a Magyar Szociológiai Társaság elnöke volt. 1973-ban a szociológia kandidátusa, 91-ben az MTA levelező tagja tudományos címet kapta. Magyarországon is és a nemzetközi szakirodalomban egyaránt nagy hatású tudományos műveket írt. Ezek alapján javasolta a rektor, hogy válasszuk egyetemünk díszdoktorává Szelényi Ivánt. A szavazat eredménye: Kornai János: 20 igen, 1 tartózkodás; Szelényi Iván: 20 igen, 1 tartózkodás.

Berlász Jenő rehabilitálása

Berlász Jenő volt egyetemi oktatónk rehabilitálását jelentette be az egyetemi tanácsnak Kupcsik József rektorhelyettes, továbbá kérte a testületet, értsen egyet azzal, hogy a rehabilitált oktatónk címzetes egyetemi tanári oklevelet adományozzanak.

Berlász Jenő 1911-ben született és a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen folytatott bölcsésztanulmányokat. Történelmi kutatásokat végzett. 1943–48-ig a József Nándor Tudományegyetem Közgazdasági Karán egyetemes gazdaságtörténetet oktatott. 1947-ben nevezték ki egyetemi tanárnak, és megbízták az egyetemes és magyar gazdaság és társadalomtörténeti tanszékének vezetésével. Még ugyanebben az évben áthelyezték a Tudományos Akadémia könyvtárába minden indok nélkül, és egy évvel később 38 évesen nyugdíjazták a nyugdíj folyósítása nélkül. Továbbra is a könyvtárban maradt, mint se-

gédmunkatárs. 1976-ban 65 éves korában főmunkatárs-ként ment nyugdíjra. A leváltása szakmai fejlődését kettőtörte, de még így is nagyon sokat publikált. 1984-ben akadémiai doktori fokozatot nyert történettudományból.

Az egyetemi tanács a rehabilitációt tudomásul vette és 2 igen és 1 tartózkodással javasolta Berlász Jenő számára a címzetes egyetemi tanári oklevél adományozását.

Egyetemi múzeum terve

Egyetemi múzeum tervéről adott tájékoztatást a rektor. Az egyetemi tanácssteremben kiállított vezetőkről készült portrékat szeretné a jövőben tovább szaporítani a korábbi évek egyetemi vezetőinek és oktatóinak kinagyított fotóival. Szógi László levéltáros ennek érdekében összegyűjtötte a József nádor Tudományegyetem Közgazdasági Kara vezetőinek és oktatóinak névsorát, amelyből majd egy bizottság jelöli ki a kiállításra érdemeseket. A bizottság tagja Mátyás Antal, Hetényi István, Neményi Vilmos és Marosi Miklós. Az egyetemi múzeum kialakításának pénzügyi feltételeit az egyetem pályázat útján biztosítja.

Tovább folyik a vita a felvételi rendszerrel

A felvételi rendszer továbbfejlesztésére tett javaslatot Kupcsik József rektorhelyettes. Mint mondtotta a tervezetet az operatív tanulmányi bizottság is megtárgyalta és kisebb észrevételeket tett. Vita alakult ki az egyetemi tanácsülésen a felvételi keretszámokról, a helyettesítő tárgyak eltolásáról, a matematikai és történelmi pontszámok duplázásáról, a matematikai szóbeli eltolásáról. A napirendi pontot az esti-levelező képzés tervezetével együtt a következő egyetemi tanácsban tárgyalja tovább a testület.

14 oktató nyert amerikai pályázatot

Chikán Attila örvendetes bejelentést tett arról, hogy egyetemünk 14 oktatója nyerte el azt a pályázatot, amelyet 5 vezető amerikai egyetem

hirdetett meg üzleti és menedzsmentképzésre. A Közgazdaság újságban is közzétett felhívásra érkezett pályázatok közül úgy volt, hogy az amerikaiak csak öt embert választanak ki a részvételre. De e jelöltek kvalifikációja alapján megemelték a létszámot 14-re, ami egyetemünk számára rendkívül örvendetes. Az amerikai képzésen részt vevő oktatók a következők: Angyal Adám, Bakacs Gyula, Balaton Károly, Berács József, Branyiczky Imre, Dani Katalin, Demeter Krisztina, Dobák Miklós, Gelei Kornél, Kopányi Mihály, Medvegyev Péter, Mészáros Tamás, Tihanyi László és Tóth Agnes. Chikán Attila arra kérte az egyetemi tanácsot, hogy fokozott támogatásáról biztosítsa a 14 oktatót, amerikai kinttartózkodásukat az óraterhelésbe tervezzék be.

Április végén küldöttértekezlet

Végezetül a HT részéről kérdés hangzott el arra vonatkozólag, hogy mikor kívánja összehívni újra az egyetemvezetői a küldöttértekezletet? A tavalyi küldöttértekezleten ugyanis elhangzott az is, hogy egy év múlva beszámolnak arról, mennyiben tettek eleget a küldöttértekezleti határozatoknak. Az egyetemi tanács megállapodott abban, hogy a tanterv elfogadása után április végén összehívják az egyetemi küldöttértekezletet.

Egyetemi tanári pályázatok elbírálásával kezdte munkáját a március 20-án összeült tanácsülés. A szavazatok alapján egyetemi tanári kinevezésre tartják érdemesnek: a közgazdasági karon Száz Jánost (20 igen, 1 tartózkodás). Az MSZI egy pályázatára jelentkező két oktató közül Mészáros Györgyöt (19 igen, 1 nem) megszavazták, míg Stahl Jánost (5 igen, 5 nem, 1 tartózkodás) leszavazták. Félállású egyetemi tanári kinevezést kapott Kovács Ferenc (18 igen, 1 nem, 2 tartózkodás) a gazdaságtudományi karról Rostoványi Zoltán (18 igen, 1 nem, 3 tartózkodás) a társadalomtudományi kar részéről.

Ezt követően befejezte az egyetemi tanács a március 9-én megkezdett két napirend — a felvételi rendszer továbbfejlesztése és a munka melletti esti-levelező képzés — tárgyalását. A felvételi

rendszer kérdésében három témában szavazott a tanács: 1. A helyettesítő tárgyak elhagyásáról 2. A felvételi tárgyak pontszámának duplázásáról 3. A kivételes teljesítményt nyújtó felvételizők esetében a felvételtől való eltekintéstől. A helyettesítő tárgyak eltörlését 18 igen, 1 nem szavazattal erősítették meg. Egyetértettek 19 igen szavazattal abban, hogy a matematika írásbeli pontszámát duplazzák és csak történelemből hagyják meg az írásbeli mellett a szóbeli felvételiztetést. A kivételes teljesítményt nyújtók felvételi mentesítését 17 igen szavazattal döntötték el. A megváltozott felvételi rendszer 1993-tól érvényes.

A világon mindenhol van

Nagy vitát váltott ki az esti-levelező képzés kérdése. Egyesek azon a véleményen voltak, hogy ehhez nincs meg a szellemi kapacitása az egyetemnek. Miután most mindenki elsősorban a nappali képzésre fogja koncentrálni a legjobb erőket erre a kiegészítő képzésre már csak a leggyengébb tanérok jutnak. Így viszont az esti-levelező képzés degradálhatja az egyetemet. Az ilyen jellegű javaslatokat alapos számításokkal kellene előterjeszteni. Ezzel a véleménnyel szemben mások azzal érveltek, hogy hiba lenne nem bevezetni az esti-levelező képzést egyetemünkön, amikor a világon mindenhol megvan. Andorka Rudolf rektor hozzászólásában hangsúlyozta, hogy más egyetemekkel való összehasonlítás tekintetében a BKE nem állíthatja magát, hogy nincs elegendő oktatója. Viszont ahol probléma van a szellemi kapacitással, ott a gyengébb oktatókat jókora kell cserélni. De ez nem a rektor feladata, hanem a tanszékvezetőké. Az esti-levelező oktatás keretében annak a 30 vagy 50 hallgatónak a foglalkoztatása — akik az 1993-as tanévtől tandíjkötelezettség mellett kezdenek meg tanulmányaikat — csak minimális oktatásszervezést igényel.

Az esti-levelező képzés bevezetéséről a szavazás eredménye 14 igen, 4 nem, 4 tartózkodás.

Az 1992–93-as tanév operatív tantervének (I–V. évfolyam) előterjesztője, Kupcsik József rektorhelyettes volt. Elmondta, hogy ezt az anyagot nem az oktatási csoport hozta létre. Az összegyűjtött tanácski javaslatokat, amelyeket a kari tanácsok megtárgyalnak, megpróbálták egyeztetni

és integrálni. Külön köszönetet mondott Szarvas Beatrixnak, aki ebben a munkában vállalta a koordinátor szerepét. A vita után az egyetemi tanács elfogadta a betervezett operatív tantervet 22 igen, 1 nem, 1 tartózkodással.

A 4 szakkollégium levele

A négy egyetemi szakkollégium levelet vitatta meg az egyetemi tanács Chikán Attila előterjesztésében. A leveleket arra kérték az egyetemi tanács tagjait, hogy a szakkollégiumokban folyó kurzusokat ne csak szabad alternatív óráként ismerjék el az egyetemen, hanem — a megfelelő kurzusokat a megfelelő szakon — más tárgyként is. Többen kifogásolták a kérelmet. Véleményük szerint ez a „kiváltás” a szakkollégium létét kérdőjelelheti meg. A szakkollégium lényege ugyanis, hogy ott a diákok többet dolgoznak, többet is kapnak, de ezt nem válthatják ki az egyetemen oktatott más tárgyakkal. Mások hangsúlyozták, hogy a szakkollégium nem lehet alternatív egyetem, hanem az elitnek nyújtott többlet. Chikán Attila a vitát úgy értékelte, hogy az a szakkollégium teljes félreértésén alapszik. Egy-egy kurzus kiválasztására, elfogadására a szakkollégiumok messze több időt szánnak, mint az egyetemi tanács az egész egyetemet érintő operatív tantervre. Mint mondtotta mélyen elkeseríti a vita, melynek lényegesen fordulatát adta a rektor, aki azzal zárta le a témát, hogyha a szakkollégiumok előterjesztik a szabad alternatív tárgyak listáját, akkor azt a karok átnevezik, és nagyon nagy jóindulattal kezelik. Azt is elfogadhatónak tartotta, hogy a tárgy vizsgáztatása se az egyetemen történjen, de ennek az a feltétele, hogy a vizsgának ugyanolyan szigorral kell történnie a szakkollégiumban, mint az egyetemen.

A hosszúra nyúlt egyetemi tanácsra legvégül a posztgraduális képzés fejlesztési tervének vitája is elfogadása várt, de végül is csupán három halaszthatatlan témában döntött az ügyben az egyetemi tanács. Megszavazta, hogy a volt vezetőképzés keretében oktatói előléptetésekre kerülhet sor, elfogadta az írásban betervezett érvényes doktori szabályzatot, valamint a szeptembertől induló MBA-programot, amely szakosított diplomát ad 800 óra egyetemi terheléssel.

H. E.

MADONNA

Fotó: Rózsa Gábor

Mi mindenre jó még egy papírvágó kés?

Eljászdadoztunk a gondolattal, hogy vajon hol mutatna jobban egy papírvágó kés. Elképzeltük például egy íróasztalon egy nyomdából éppen kijött, frissen felvágott lapú egyetemi jegyzet mellett. (Nem is rossz kép, ugye? A másikat nem írom le — ne legyen túl morbid.) Majd, miután felvágtuk a könyvet, a kés alkalmas lehet a jegyzetből kihullott rugalmasságok és növekedési ütemek összekapargatására és újból rendezésére. Amely elrendezés talán nem biztos, hogy rosszabb, mint a régi volt. De az sem biztos, hogy jobb. A kérdés eldönthető a fent nevezett morzsák két(toll)hegyre tűzésével is. S hogy ki vérzik el előbb a neoklasszikus növekedési ütem vagy a kés használója (híj, ez éles!), az már szakmai kérdés. S hogy a kérdés ne maradjon megválaszolatlanul, egy szíveséget kérnénk másodállásban bajvivőként működő (fő) foglalkozású diákvezérünkötől. Görbetörténet-ügyekben járattan egyetemistákként (csak a Tanszékot olvassuk) felkérnénk, hogy ha ideje engedi két vívódzás között szenteljen néhány sort a könyvben szereplő

$$J_t = \int_{-\infty}^t e^{-\lambda(t-v)} K_v(t) dv$$

formula és társaik ismertetésének szakmai kritikájára.

Ezzel mindannyiunk számára megnyugtatóan tisztázódnának azok a szakmai jellegű érvek, amelyeket Gyöztés vívónk a fent megnevezett tárggyal kapcsolatban gyakran hangoztat.

- A történet nem vasszigorról szól.
- A történet nem a vizsgaidőpontokról szól.
- A történet követőkről szól.
- A történet vezérségről szól.

Jandácsik Gábor és Kemény Szabolcs

Az abortusz és a sünök

„... a magzat akár ember is lehet...”, „... a kérdés persze az, hogy ki (...) ember...”, „... a Rákosi-korszak bűne, az abortusz tiltása erkölcsi alap nélkül...” — olvastam Harmai Gábor „Kannibál társadalom” című cikkében (KÖZGAZDASZ 92. március 11.).

A törvények liberális demokráciákban nem erkölcsi alapon, hanem emberek (illetve egy társadalom többségének) meggyezésével születnek! Az emberi jogokat hasonlóképpen emberek fogalmazták meg, illetve fogadták el tiszteletben tartásukat. Úgy vélem, ezért, hogy ugyanezen (az emberi jogokat tisztelő) társadalmak többségi véleményét képviselni hivatott emberek feladata és joga, hogy meghatározza kire vonatkoznak az általuk kinyilvánított jogok, illetve törvények, azaz, hogy ebben a tekintetben ki ember.

Annál is inkább, minthogy az emberség kritériumai nemcsak különböző tudományokban, de esetenként az egyes tudományágakon belül is eltérőek, illetve vitatottak, önkényes volna bármely diszciplína állásfoglalását általános érvényűnek elfogadni. Úgy tűnik tehát, hogy a jog napjainkban érvényes meghatározása (házánkban ember az élve született magzat) olyan kompromisszum; amelynek felfüggesztése jelentős és bizonytalan kimenetelű vitát hív életre.

A magzat embervoltáról azonban (az erre véleményem szerint hivatott fórumokon) egyelőre nem született döntés. Liberális logikával ebből az következik, hogy jogi szempontból az élve született magzat ember, bármely más tekintetben az állampolgár szabadon döntheti el, hogy a fogantatás pillanatára vagy későbbre helyezi-e az emberi lény létrejöttét.

Megfontolandó azonban, hogyha létrejön is új — és történetesen Harmai Gábor elképzelésének megfelelő — meggyezés az ember mibenlétéről, a megtermékenyített petesejt élethez való jogának principiuma továbbra sem adna útmutatást élet és élet (anya és magzat) feletti döntésekben. A magzatot ugyanis ez esetben mint minden embert egyformán, megilleti az élethez való jog; — Ha az abortusz az új emberdefinió alapján tiltó törvény nem vonatkozik az anya életét veszélyeztető terhesség esetére, akkor kérdés, hogy ki és milyen alapon dönt a két, az életre egyformán jogot formáló ember fölött.

Amennyiben a törvény ilyen esetekben sem tesz kivételt, felmerül a kérdés, hogy hogyan egyeztethető ez (ti. a veszélyeztetett anyák törvényes megfosztása az élethez való jogtól) össze a „mindenkiket egyformán” liberális alapelvevel.

Befejezésül szeretném néhány sorban összefoglalni, milyen megoldást találnék elfogadhatónak az abortusz társadalmi problémájára, és egyben magyarázatot adni a címre.

Rossz születésszabályozási eszköznek tartom az abortuszt: veszélyezteti az anya egészségét, legtöbbször nemcsak testi, de mentális egészségét is. A hosszú távú megoldás mégsem a tilalom, hanem a társadalom szexuális kultúrájának fejlesztése lehet:

1. Az elemi szexuális felvilágosítás természetessé válassza.

2. A fogamzásgátlási módszerek ismertetése és könnyen elérhetővé tétele.

3. Az abortusz velejáróinak tudatosítása, nem a műtétre váró nőkben, hanem a serdülő korú lányokban, fiúkban.

A fejlettebb szexuális kultúra számomra azt is jelenti, hogy a felnövekvő nemzedékek úgy ismerik meg a nemi aktus fogalmát, mint ami nemcsak örömet, de — egy esetleges megfogandó gyermek sorsáért vállalt — felelősséget is rejt magában.

„Dig Bon” szerint nincs annál nagyobb kaland, mint amikor két sün beszélget a gyermeknevelésről egy csalánbokor mélyén. Az emberek az abortuszról csevegnek az újságok hasábjain.

Scharle Ágota

Harmai Gábor legutóbbi cikkét olvasva nem is tudtam, hogy először sírjak, vagy a hajam tépjem. Egyiket sem tettem, hanem végiggondolva érveit és ennek kapcsán kíváncsian felhívtam a figyelmét gondolatmenetének problémáira.

A jelenség nem új, a magyar belpolitikában és környezetünkben felerősödött a keresztény dogmatizmus, a keresztény-konzervatív világnézet, ami önmagában nem baj. A veszélyes e tendenciában az,

a nem keresztény alapállású érvrendszerket eleve lesöpri az asztalról,

jobb esetben ateistának, vagy demagóg módon a hit, a felémelkedés stb. ellenségének aposztrofálva azokat. (Szerencsére H. G. nem tesz ilyeneket, s ezért tiszteletet érdemel.) E felfogás a hitében rendíthetetlen módon kizárólagosságra törekszik, hiszen zsebében a vitán felül álló útmutatás. Az egyedül üdvözítő megoldás birtokosaként, sőt nagy tömegek akaratának tolmácsolójaként lép fel. Itt nem árt figyelmeztetni, hogy a sokat szidott közvélemény-kutatások nem igazolják azon állítás jogosságát, hogy a magyar társadalom nagy többsége vallja magának, rendszeres hitgyakorlóként a keresztény, vagy bármely más vallás tanításait. S ez itt a probléma gyökere!

E nézet görcsös erőfeszítésekkel próbálja igazolni álláspontjának tömegtámogatását, neofita haraggal tapossa porba a másként gondolkodást. Ez nemcsak az abortusz kapcsán probléma, hanem általában a koalíció problémája is...

E nézet görcsös erőfeszítésekkel próbálja igazolni álláspontjának tömegtámogatását, neofita haraggal tapossa porba a másként gondolkodást. Ez nemcsak az abortusz kapcsán probléma, hanem általában a koalíció problémája is...

a pápa konzervatív beszéde, amely az Istennek fetsző házastételről és az óvszerek ellen prédikál?

Az AIDS-ről nem is beszélve...

A potenciális gyermek jogainak védelmében elmulasztja a probléma másik oldalának megismerését, a nők emberi jogainak védelmét. Furcsa — de gondolkodásmódjából következő — logikával a nőket jogfosztott állapotba helyezi. (Ez egyébként a kereszténység legnagyobb problémáinak egyike.) Lényegében lefokozta évszázadokkal ezelőtti alávetett helyzetébe, mintha a női emancipáció meg sem történt volna.

A konzervativizmusról

A „Harmai-jelenség”

hogy hitre alapozva — érvelésében a racionális látszatát keltve — erkölcsi felsőbbrendűségében mélyen meggyőződve kíván politizálni. Úgy, hogy eközben

H. G. mögött — legalábbis eszméileg — a jelen politikai kurzus és az abortusz ellen tüntető egyházak, vallásfelekezeti állnak. E két erő összefonódásának veszélyét felesleges vázolni. Ezért fontos rámutatni H. G. állításainak hibáira.

H. G. magát liberálisnak definiálja lényegében egy — e gondolkodásban racionálisan — megoldhatatlan problémával találja szembe magát. Nevezetesen a jogvédelem problémájával. Ő a kisebbik rosszat választva a még meg nem született gyermek jogainak védelmében lép fel. Csakhogy logikusan következik mondanójából a potenciális élet védelmének olyan nonszensz — de pl. Lengyelországban megvalósult óvszerek elkövetése stb.) — megoldása, amely a fogamzásgátlás egyéb módjait is üldözendőnek, nemkívánatosnak tartja. Talán jó lenne, ha H. G. elgondolkodna, hogy egy új népességrobbanás előtt álló harmadik világbeli országban nem neveléses-e

írásának második részében nagyon helyesen felismeri az abortusz „szociológiai funkcióját”, csak tartalma más, mint ahogy az állítja. Az abortusz primitív és rossz eszköz. Ebben egyetértek. De a betiltás nem vezet sehova sem. Megszaporodnának a tiltott magzatelhajtások, a javasolszövegek keze alatt véreznének

a nők saját lelkiismeretükre — és nem törvények paragrafusaira — hagyatkozva

szabadon dönthessenek arról, hogy magzatukat megszülik-e, a megszületett csecsemőt maguk nevelik-e fel stb. Megfelelő módon kiépített, modern módon átszervezett család- és névelési tanácsadásra, anyavédelmi központokra van szükség. (Ez egyedül szándék és pénz kérdése, s mindkettőnek szűkösben vagyunk.) Ez lehet egyedül egy nem-konzervatív álláspont, amelyet lehet liberálisnak, szocialistának, ateistának stb. nevezni. A nők nagy többsége képes e tetteinek következményeit felmérni.

Ami meglepett, az az volt, hogy egy kardinális kérdés, talán nem szándékosan, de ki maradt. Nem kaptunk választ arra, hogy mit tegyen akkor egy nő, ha gyermeke eleve terhelt, beteg jönne világra, ha a szülés a nő életét veszélyeztetné, ha a nő bűncselekmény áldozata lett stb. Egy keresztény-konzervatív álláspont szerint ilyenkor a nő életét, pszichéjét stb. alárendelődik a megszületendő gyermek életének, így pl. egy veszélyezte-

el a kismamák, ugrásszerűen megnőne a rök halandósága... Ezt természetesen senki sem akarja. H. G. „liberális” álláspontja szerint ki kell építeni nevelőotthonok láncolatát. Ez okos gondolat, de kevés. Egy nőnek meg kell a H. G. által jelezhető jelzettel illetett mérlegelési lehetőségeit. Így lehetőséget kell biztosítani számukra a védekezés modern formáinak megismerésére (ez nevelésesnek tűnhet, de ma hazánkban a szexuális kultúra igen alacsony színvonalú), már gyermekkorától általános iskolákban kellene oktatni a védekezés módszereit stb. Lehetőséget kell adni arra, hogy

tett terhesség során a nőre rákényszerített szülés a halálát okozhatja. Így, ha egy társadalom törvényileg adna jogot a nők meggyilkolására, az mennyivel civilizáltabb, mint pl. egyes tradicionális parasztközösségek, ahol a szokások szerint az öregeknek meg kell halniuk? Ugyanis H. G. szerint egy ilyen társadalom vagy közösség maga a barbárság. Ezek után kérdézem, hogy ilyen esetben civilizált-e akár vallás-erkölcsi alapon a nők életének másodlagosságát törvényesíteni?

Mindezek fényében világos, hogy ahol csak lehet, el kell utasítani a keresztény-konzervatív világnézet törvényerőre emelkedését e kérdésben. Az más kérdés, hogy egy általam elképzelt — és gyengén felvázolt — liberális abortuszrendelet nem mond ellent a vallás „Ne ölj!” parancsának, csak nem próbálja azt a társadalomra rákényszerített maximumként törvényesíteni. S ez a legfontosabb...
Nagy Lajos

YALE-SOROS PROGRAM

A YALE-SOROS PROGRAM keretében amerikai oktató közreműködésével 1. The Philosophy of Economics 2. Coordination, Bargaining and Social Choice kurzusok indulnak 1992/93-ban.

A legjobb hallgatóknak az amerikai Bowling Green State University ösztöndíjat ajánlott fel amerikai tanulmányokhoz. Jelentkezés: 1992. április 15-ig a filozófia tanszéken. A kurzust háromhetes felkészítő nyelvtanfolyam előzi meg.

Kiss Tamás Generációs váltás a Szovjetunióban 1982—1985 között címmel készítette el diplomamunkáját. Ebből közlünk néhány érdekes részletet.

PÁRTAPPARATUS

Az SZKP-nak körülbelül 19 millió tagja volt. Legfelsőbb hatalmi szerve a kongresszus, amely 301 tagú Központi Bizottságot választott. A Központi Bizottságnak 10 titkára volt. A 10 titkár között az első a főtitkár, a további 9 titkár között létezett egyfajta iratlan sorrend. Például az ideológiai titkár második volt az egyenlők között. A Politikai Bizottságot a KB választja, de ide bekerülni csak a már meglévő PB-tagok javaslata alapján lehet. Tehát itt nagyobb fontossággal bír a személyes pártfogó rendszer, a tekintély és a pártapparátusbeli népszerűség. Breznyev, miután főtitkárrá választották, tudatosan korábbi barátait, harcostársait és apparátusbeli munkatársait hozta fel Moszkvába, és így elérte, hogy főtitkársága végére a PB 14 tagjából 11 az ő dnyepropetrovzki ismeretségi köréből került ki.

ANDROPOV

Breznyev helyére 1982. november 12-én a 68 éves Jurij Andropovot, a KB ideológiai ügyekért felelős titkárát választották meg. Az '56-os forradalom napjaiban Andropov a budapesti szovjet nagykövetség vezetője. Jól beszélt magyarul. A népfelkelés szovjet leverése után a KB nemzetközi kapcsolatok osztályára került, 15 évig vezette a KGB-t. Breznyev állapotának romlásával Andropov helyzete a párt belső köreiben egyre javult. 1982 májusában felmentették a KGB éléről és előléptették a KB ideológiai titkárává. Ezt a lépést széles körben úgy értékelték, hogy ez Andropov „tiszta mosását” jelenti a főtitkári poszt számára.

HATALMI HARCOK

A Politikai Bizottság megosztottságát és Andropov lojalitását a hatalomhoz jól mutatja annak a KGB által készített dossziének a boncolgatása, amely az „L. I. Breznyev” feliratot viseli címlapján. E dosszié pusztán léte bizonyíték arra, hogy Andropov előtt senki és semmi nem volt szent, ha bűn gyanúja merült fel. A Breznyev-maffia olyan sokat megenykedett magának, hogy ez a PB többi tagjának szemét szűrt. Napirenden voltak a megvesztegetési botrányok, csúszópénzek elfogadása. Olaj volt a tűzre, hogy 1982 márciusában a külföldi újságok Breznyev lányának, annak férjének, valamint barátainak alvilági kapcsolatairól, bűneiről kezdtek cikkezni. Andropov parancsára a KGB felderítette az ügyet és annak dokumentumait, kommentárokkal ellátva Szuszlov (aki a KB ideológiai titkára volt) asztalára tette. Valahogy Cvigun, a KGB alelnöke, Breznyev rokona is bele-

Főtitkárok a páternoszteren

keveredett a bűnszövetkezetbe. Amikor Szuszlov megkérdezte, mivel magyarázza a történeteket, nem tudott rá válaszolni, és másnap holtan találták. Valószínűsíthető, hogy a szívbeteg Szuszlov közvetve ettől az irattól szenvedte el a végős szívrohamot, amelybe néhány nappal később belehalt. A későbbiekben a nyomozások további embereket vontak hatóságuk alá Breznyev belső pártköreiből. Több vezetőnek az életébe, még többnek az állásába került a botrányos viselkedés.

Hat hónappal Jurij Andropov KB-titkárrá választása után meghalt Breznyev. Ez alatt az idő alatt Andropovnak sikerült annyi támogatást összegyűjtenie, hogy a főtitkári pozícióért való versengésben legyőzte a nála esélyesebbnek kikiáltott Konsztantyin Csernyenkót. A választáson a legfontosabbnak Dimitrij Usztynov marsall szavazása bizonyult. Breznyev temetésén vált világossá, hogy a szovjet hadsereg akaratának megtestesítőjeként ő birtokolja a pártot és az országon belül a második legfontosabb pozíciót. A fegyveres erők vezetői pedig erős embert akartak látni a csúcson, nem olyat, mint Csernyenko, aki amellet, hogy gyenge benyomást keltett, ismeretlen volt a katonák előtt. A fegyveres erők támogatása mellett a KGB is teljes mellszélességgel Andropov mellé állt.

AZ ÁRNYÉK-„ANDROPOV”

1983. augusztus 18-án Jurij Andropov eltűnt a nyilvánosság elől, és nem is került elő többet, csak a ravatalon. A fél év alatt nagyon is aktív volt, bár fizikailag a dialízisgéphez volt kötve, szellemileg teljesen tiszta maradt a legutolsó pillanatig. Ekkor legközelebbi munkatársa, a PB legfiatalabb tagja, Mihail Gorbacsov volt. Rajta keresztül vezette az országot.

ANDROPOV ÉS GORBACSOV

Mindketten a sztavropoli határterület születtek, és Andropov mindig is figyelemmel kísérte e terület pártügyeit. De Andropov pártfogója, Szuszlov is érdeklődött a terület iránt, mert valamivel korábban itt volt területi titkár. 1971-ben Gorbacsov a Központi Bizottság teljes jogú tagja, és további pályáját nagyban meghatározza a két „nagy” törődése. Andropov is komoly helyen számol Gorbacsoval abban az esetben, ha sikerül Breznyev helyére lépnie. Főtitkárrá történt megválasztása után Andropov feltétlen bizalmasává fogadta Gorbacsovot. 1983 márciusától nem tudta kellőképpen ellátni munkáját és képviselőre volt szüksége, aki feltétlen híve és politikája mellett személyét is képviseli a pártvezetésben: a választás Gorbacsovra esett. Bár a PB ülésein Csernyenko elnökölt, a Titkár-

ság munkáját Gorbacsov vezette, ami valamivel nagyobb hatalmat adott neki igazgatási kérdésekben.

CSERNYENKO FŐTITKÁR

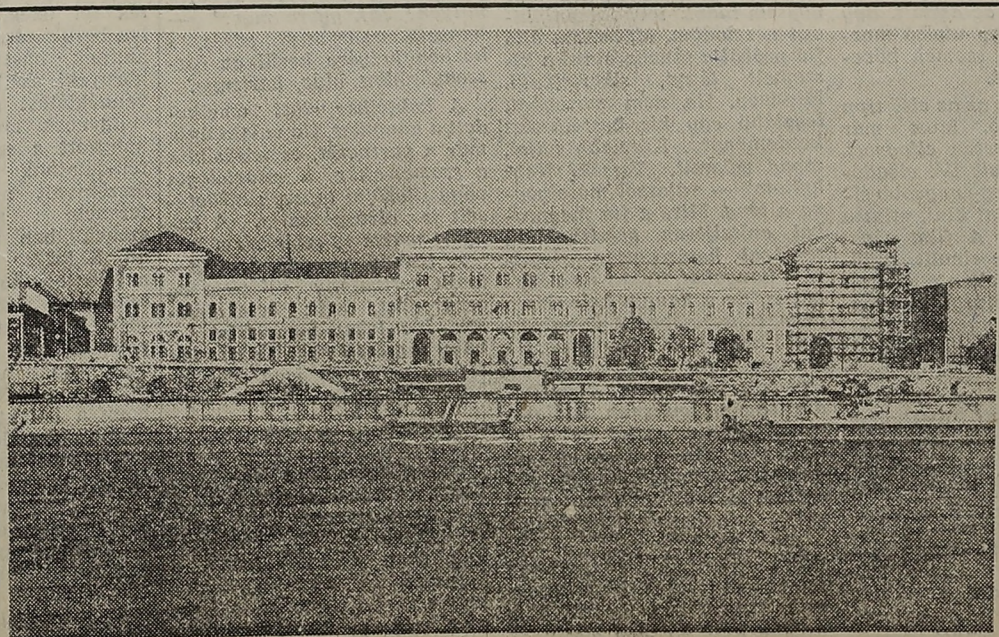
175 nap „árnyékvezetés” után, ami alatt Gorbacsovon és egy-két emberen kívül senki nem látta, 1985. február 9-én meghalt Jurij Andropov. Arkagyij Volszkij, Andropov (majd később Gorbacsov) közeli tanácsadója azt nyilatkozta, hogy Andropov „végrendelkezett”: egyértelműen Gorbacsovot akarta saját utódjának. A KB-ülésről kiadott kommunikékben azonban ez nem szerepelt. A Csernyenkót támogató klán egyszerűen figyelmen kívül hagyta.

1984. február 13-án megszületett a döntés: Konsztantyin Csernyenko az SZKP új főtitkára. Moszkvában Csernyenko politikai tekintélyét annak köszönhetette, hogy ő volt Breznyev fő tanácsadója. Ezt 1979-ben pártfogója politikai bizottsági tagsággal ismerte el, világossá téve ezzel, hogy Csernyenko a dédelgetett utódjelöltje.

Október végéig Csernyenko többször szerepelt a televízióban, de észrevehető volt, hogy a róla készült filmek manipuláltak, hogy ne látszanak kezének remegései, botorkálásai. Az is egyértelmű volt, hogy nem ő az erős ember a PB-ben. Tulajdonképpen csak azért van a helyén, hogy kialakulhassanak az erőviszonyok, így az összes többi tag saját dolgával törődött.

Csernyenko 1985. március 10-én elhunyt. Gorbacsovot mindössze öt órával Csernyenko halála után az első számú vezetői helyre emelték, ami azzal függ össze, hogy a kérdéses PB-ülést úgy hívták össze, hogy két nagy hatalmú vezető, az ukrán Cserbickij és a kazah Kunajev lehetőleg ne érkezhessen oda. Cserbickij az Egyesült Államokban tartózkodott. Bár a rossz hírre azonnal indulni készült Moszkvába, különgepe felmondta a szolgálatot. Kunajevnek Alma-Atából a repülőútra legalább nyolc órára lett volna szüksége ahhoz, hogy a Kremlben jelen legyen. Kettőjük jelenléte megfordítható volna a szavazás végeredményét, és majdnem biztosra vehető, hogy akkor Grisin lett volna a főtitkár.

Gorbacsov soha nem volt olyan népszerű otthon, mint külföldön. Először a vodka-tilalom fordította ellene az utca emberét, azután a szocialista szövetségesek útkeresése, később a baltikumi események hangolták ellene a konzervatív erőket. Bizalmasai, tanácsadói akkor fordultak ellene, amikor a Baltikum kihívásaira saját hangzatotott politikájának nem megfelelően reagált, nem biztosította a balti országoknak a teljes függetlenséget. Bizalmasai elhagyták, miközben a konzervatív erőket lecsendesítendő, megbízhatatlan embereket ruháztak fel hatalommal. Ez a kontraszelekción később odáig jutott, hogy puccsot kíséreltek meg ellene.

Túl a Dunán

Kosáry Domokos egyetemünkön

Téma: a kutatóhálózat felülvizsgálata

(Folytatás az 1. oldalról.)

miután ezzel a bázissal beindíthatnánk egyetemünk az újságíróképzést. Az MTA elnöke elmondta, hogy a túlfeszített intézet valóban megszűnés előtt áll. Néhány kutatóját hajlandó az Akadémia átvenni. Közismert, hogy az intézetnek gazdag könyvtára, számítógéppontja is van. Eredetileg az ELTE-nek ajánlották fel, de ha az ELTE rektora nem tart igényt az intézetre, akkor az MTA elnöke rektorunk kérésére ígert mond.

Buza János, a gazdaságtörténet tanszék vezetője felszólalásában hangsúlyozta, hogy mint eddig is, továbbra is szeretne élni a tanszék az akadémiai állományban lévő kutatók foglalkoztatásának lehetőségével. Ezek a kutatók eleget tettek magas színvonalon az oktatómunkának is. Idén is van egy-két olyan „megátalkodott” fiatal, aki vállalná a kutatói feladatokat, de ezt csak az Akadémia támogatásával képes vállalni a tanszék, amely egyébként is fiatalokra rászorulna, miután az oktatók többsége 50 év felett van. Szólt arról is, hogy több a kutatói fizetés szintkülönbsége nagyjából az egyetemi oktatói fizetéssel kiegyenlítődött, noha elégedettségére e téren nincs ok, hiszen az oktatói bérezés országosan sem magas.

Kovács Géza akadémikus az egyetemi jövőképekről beszélt, amely tudományának nincs külön akadémiai intézete. A címzett feladatoknak

is a tanszék volt a bázisa, amely fontos feladatának tartotta, többek között a tehetséges fiatalok pályára állítását. A tanszék kis létszáma ellenére a nyújtott tevékenysége alapján meg kívánja őrizni önálló feladatkörét az Akadémia támogatásával.

Hrubos Ildikó, a társadalomtudományi Kar dékánja a kelet-közép-európai kutatócsoport sorsa iránt érdeklődött. Az Akadémia elnöke elmondta, hogy miután megalakult a Teleki László Kutató Intézet, ezért nem látja indokoltnak tovább futtatni ezt a profilt. A csoport kutatóit szívesen átadja az egyetemnek, természetesen a kutatók kívánságát is figyelembe véve. A témáról további tárgyalásokat folytat majd a dékán és az Akadémia.

Hámori Balázs posztgraduális dékán az interdiszciplináris kutatásra hívta fel az Akadémia figyelmét, amely Magyarországon nincs megoldva. A nagy lemaradás e téren akadémiai támogatást is érdemelne, amely elől Kosáry Domokos nem zárkózott el. Mint mondták, egy konkrét fogalmazványt e témában szívesen megtárgyalna.

Mészáros Tamás, a gazdasági kar dékánja a vállalatgazdaságtan tanszék problémáiról beszélt. Az itt működő kutatócsoport sikereket ért el, amikor hírtelen megszűntették a programot, és január 1-jétől 15 kutató keresete bizonytalanná vált, az egyetemnek kellett hírtelen megoldást találni rá. Kevés remény van arra, hogy ebben a formában ez a kutatás tovább

folylhat, ezért Mészáros Tamás az Akadémia segítségét kérte. Veress József, mint rektorhelyettes, és mint a Közgazdasági Társaság elnöke kért szót. A PhD-képzés kapcsán az Akadémia és az egyetem tartalmi együttműködésre számít. Egy-két hónapon belül az Akadémia testületi ülése elé szeretné vinni az egyetem által kidolgozott PhD-programot.

Láng István, az Akadémia főtitkára többek között a tudományos kutatásra fordítható költségvetés szorításáról beszélt. Ha az Akadémia az egyetemmel együtt nem tesz ez ellen lépéseket, akkor a jövő évek semmilyen anyagi garanciája nem lesz. Ez ügyben maximális együttműködésre van szükség. Az a pénz, ami a tudományos továbbképzésre rendelkezésre áll, az ma már nem elegendő. Lépéseket kell tenni a Pénzügyminisztérium felé a rektori konferenciának és az Akadémiának, mert ha mi nem lépünk, senki nem lép helyettünk.

Kosáry Domokos továbbfűzte ezt a gondolatot bejelentette, hogy ha az egyetem is egyetért vele, akkor az Akadémia megszervezte szeptemberben egy találkozást a pénzügyminiszterrel, ahol tájékoztatják a magyar felsőoktatás tudományos képzésének problémáiról.

Lengyel György, Dobák Miklós tanszékvezetők és Gál Péter, a világgazdaságtan tanszékéről tájékoztatta az Akadémia elnökét arról, hogy készen állnak a PhD-képzésre. Gál

Péter, a világgazdaságtan tanszék és a Világgazdasági Kutató Intézet huszéves jó kapcsolatára hívta fel a figyelmet, amely oktatási téren is megnyilvánul. Jó lenne, ha a tanszék a nemzetközi kapcsolatok is össze tudná hangolni az intézettel a jövőben.

Falusné Szikra Katalin akadémikus véleménye szerint ez a jó kapcsolat nem általános. Vannak tanszékek, ahol nélkülözik az együttműködést. Hiányolja a fiatal oktatókból az intézeti kutatómunka iránti igényt. Javítani kellene az egyetem és az Akadémia közötti információcserét, hogy megismerhessék egymás kutatási eredményeit. Szerencsés lenne az Akadémiának vitára bocsátani arra érdemes tanulmányokat. Felhívta a figyelmet egy olyan lehetőségre, amelynek keretében nemzetközi finanszírozásból közös kutatásokat lehetne indítani. Az ifjabb generációnak biztosítani amerikai tanulmányutak lehetőségéről is szólt. Ezzel függött össze Kosáry Domokos megjegyzése arról, hogy mindig van lehetőség arra, hogy 50 magyar diákot 1-2 évre eltarsson egy-egy nagy létszámú külföldi egyetem. A fiataloknak az az 1-2 év külföldön nagyon sokat jelenthet szemléletváltozás tekintetében.

Andorka Rudolf összefoglalójában többek között az egyetem egyetértését fejezte ki az azal, hogy az Akadémia a tudományos továbbképzés pénzügyeinek biztosítása érdekében egyezkedni fog a pénzügyminiszterrel.

H. E.

A szőke magyari

A víz gyorsan áramlott a kis szigetek között. A zubogó folyam a hátra kapott és a pálmák alatt a sziget homokos partján engedett el. Olyan volt, mint a kék laguna. Ő azt kérdezte, megcsokolhat-e. Nem álltam ellen.

Szőke fűrtjeit nevetve hátradobta, amikor itt tartott a mesélésben. Az egész Hollandiában esett meg, március 2-10 között, ő pedig nem tett hozzá semmit a történehez.

Az AIR szervezésében jártunk Hollandiában, Rotterdamban. Kilenc lány és kilenc fiú volt a csoportban, pedig nem is volt szelekcio. A hollandok között viszont nagy volt a túljelentkezés, több elbeszélgetés után választották ki, hogy ki jöhet Magyarországra.

Az útiköltségen kívül semmit sem kellett fizetnünk, a hollandok az utolsó sör számát is állták. Legfeljebb az került pénzbe, ha retyóra mentünk.

Az AIR az ottani Erasmus egyetemen két szervezettel vette fel a kapcsolatot. Az ottaniak mindenhol elkísértek minket. Az első nap hidegtákkal vártak, aztán mindenkiket biciklivel vittek haza. Rotterdam lebombázott város

volt, ma teljesen modern, így esténként mindig kocsmáztunk.

Persze legnagyobb részt szakmai programok voltak. Jártunk a Philips-nél, a Price Waterhouse-nál, a Nationale Nederlandennél, a Heineken sörgyárában és virágaukción is. Mindez főleg az aktív szervezésnek köszönhető, volt egy nikkelbolha a hollandoknál, aki megállás nélkül fel-alá rohangált. Jártunk a magyar követségen is, ott inkább miniket kérdeztek, jobban érdekelték irántunk, mint mi öirántuk. Egyszer este magyar étteremben vacsoráltunk, gulyást, paprikás csirkét és dobostortát. Cigányzene is volt. Máskor kínaiba mentünk, egyszer pedig holland krumplicipapit kaptunk.

Többnyire négy-öt órát aludtunk, volt amikor kevesebbet. Egyszer kiakadt a nyakam, nem bírtam jobbra fordítani a fejem; egy holland srác meg balra nem tudta, így aztán jól elbeszélgettünk.

A holland hapsik nagyon helyesek, a nők kevésbé. Szerettük volna, ha szorosabb barátság is kialakul velük, de kevés volt az idő. Majd ha ők jönnek Magyarországra, talán lesz valami.

— b —

Kupa Mihály és Mátyás Antal cikke az Aulában

Egyetemünk reprezentatív folyóirata, az Aula jórészt az átmenet gazdasági kérdéseinek, illetve aktuális politikai-elméleti problémáinak szentelt most megjelent számát (XIII. évfolyam, 4. szám).

Mellár Tamás a gazdasági átmenet, az átmenet gazdaságtana témakörben írta a gondolatait. Kupa Mihály pénzügyminiszter cikke: Gondolatok a forint konvertibilitásáról címmel a Szabó Kálmán professzor tiszteletére rendezett konferencián elhangzott hozzászólás szövegét tartalmazza. Vígvári András munkája a privatizáció problémáit boncolgatja.

Kiss Olga és Toronyai Gábor, a filozófia oktatók fiatal generációját képviselik. A paradigma, mint kutatási hagyomány, illetve az elméleti tevékenységet folytatók magartásának benső etikai mozzanatai című cikkeiket jelenteti meg az Aula.

Kovács Géza, Nováky Erzsébet, Szlavik János, Csutora Mária és Hajba Éva a környezetvédelem témakörével kapcsolatos gondolatokat vetnek fel.

Kurtán Sándor empirikus vizsgálati eredményeket összegez A parlament képviselői és frakciók aktivitásának néhány vonása 1990-ben című cikkében.

Erdekes cikkpár Mátyás Antal Bevezető Jean-Francois Melonnak a közgazdaságtan területén kifejtett munkásságához című és Jean-Francois Melon Politikai tanulmányok a kereskedelemről című munkája.

A jó gazdaságpolitika keveset árt a társadalomnak

A Kádár-rendszer azért bukott meg, mert nem biztosította, hogy a kisemberek részesedjenek azoknak a befektetéseknek a hasznából, amelyek adóikból, illetve ki nem fizetett bérükből, a költségvetésen keresztül finanszírozták. Számos állami nagyberuházás egyszerűen pénzkidobás volt, az infrastruktúra fejlesztésére fordított tőkét pedig mintegy ajándékba adta a költségvetés egyes társadalmi csoportoknak. A balatoni üdülőkörzet például ilyen befektetés. Nagy állami részvétellel fejlesztették fel (elég, ha az autópályaberuházásra gondolunk), aminek hasznát a Balaton környéki szállodák és fizető vendéglátást nyújtók élvezik.

Egyebek mellett ez is elhangzott a szociáldemokrácia feladatainak újragondolására összehívott nemzetközi konferencia gazdaságpolitikai szekciójában március 12-13-án. E logika folytatása, hogy a jelenlegi kurzus nem vonja le a késő Kádár-rendszer jórészt pragmatikus gazdaságpolitikájának tanulságait, hanem doktrínák vezérlésére bízza magát. Nem értette meg, hogy a befektetések és jövedelmek áramlásában keletkezett lékeket kell bezárni, azaz át kell szervezni a költségvetést. Vissza kell adni az állampolgárok, önkormányzatok, a társadalombiztosítás kezébe a pénzforrásokat, mert ezek közvetlenül ellenőrizhetik, hogy a szolgáltatásokra, oktatásra, egészségügyre, közlekedésre és a többire fordított fillérjeiket az ő hasznukra használták-e fel.

K. S.

A „Csúcstréner” napidíja 10 ezer DM

A „Német kultúra hete” című rendezvénysorozat keretében érdekes vendégek érkeztek az egyetemre, pontosabban a német tanszékre; közülük dr. Gerhard Tschauder nyelvészprofesszorral több előadás és kiscsoportos foglalkozás is tartálkozhatunk. A bochumi és düsseldorfi egyetemen szövegnyelvést és retorikát oktató tanár a „nyelvi viselkedés” és a nem nyelvi kifejező eszközök kérdésével foglalkozott.

— Professzor Úr! Hogyan került kapcsolatba ezzel a szakterülettel?

— Germanisztikát, nyelvészetet és filozófiát tanultam. A retorika, a beszéd, az előadás tudománya, a szövegek, mondatok szerkezetének felépítése, elemzése érdekelt különösen. Később részt vettem egy film készítésében, s tulajdonképpen ekkor figyeltem fel igazán a testbeszéd, a mozgás, a nem szorosan vett nyelvi kifejező eszközök fontosságára.

— Hol, hogyan és milyen módszerekkel tanít?

— Az egyetemen elsősorban antik retorikát adok elő, főként tudományos, történelmi, filozófiai megközelítésben. Ezenkívül szemináriumokon

diákokkal, managerekkel végzek „kommunikációs tréninget”.

— Milyen rangja van a mai Németországban ennek a tudományának?

— Egyre szélesebb körben elismert és egyre növekvő érdeklődés figyelhető meg iránta. Természetesen ahogy a kereslet növekszik, úgy szaporodnak a vállalkozók a kínálati oldalán, számuk jelenleg kb. 4000, és persze megjelentek a sarlatánok is, akik nagymértékben rontják a színvonalat és a szakemberekbe vetett bizalmat.

— Aki viszont profi, az majdnem megfizethetetlen...

— Igen, ez egy elég drága szolgáltatás. Egy „csúcstréner” napidíja 10 ezer DM, az átlagos „tarifa” kb. 3 ezer DM/nap. Igazán a saját oktatási központtal rendelkező nagy cégeknek van lehetőségük ilyen szemináriumok szervezésére.

— Miért fontos, fontos-e, hasznos-e ez a fajta képzés?

— Rendkívül fontos és ha jól csinálják, feltétlenül hasznos is. A kommunikáció meghatározó szerepet játszik életünkben; a kapcsolatteremtés, a kapcsolattartás, társalgás, tárgyalás, egyáltalán a visel-

kedés kulturált, tudatos kialakítása az elvárandó cél. Persze elég sokszor találkozunk túlzott elvárásokkal.

— Ma már nemzetközi gyakorlatokat is szerveznek, külföldi résztvevőkkel, idegen nyelven. Ha jól tudom, Magyarország is bekapcsolódott ebbe a programba...

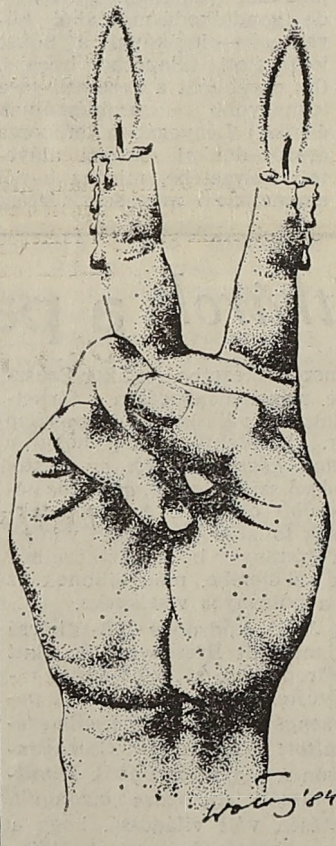
— Igen, a TEMPUS anyagi támogatásával 1992 szeptemberében terveztük egy budapesti kommunikációs centrum megnyitását a német tanszéknek.

— Ön már nem először jár nálunk. Több kurzust is vezetett az elmúlt években a magyar fővárosban és vidéki egyetemeken is. Milyen kép alakult ki önben a magyarokról, a magyar diákokról?

— Mindenekelőtt az óriási vendégszeretet az, ami feltűnt nekem. A diákok olyanok, mint bárhol a világon, csak talán kevésbé harcosak; egy kicsit „kivárább a taktikájuk”; nem mutatnak annyi ellenállást, nem vitatkoznak — bírálunk olyan élesen, kritikusan, mint a német hallgatók...

— Professzor Úr! Köszönöm az interjút. Viszontlátásra májusban, újra a Közgázón!

V. G.

Kép. szöveg nélkül

A mondénarcú egyetem

A szőgletben kaszinó. A játék hívei körülülük az asztalt. Egy kis hezitálás, egy utolsó mozdulat. Csillogó szemek követik a golyó útját.

„A, mégiscsak az az első tipp lett volna a jó. Most már mindegy.” A zseton elfogyott. A mozivá alakult IV. előadásban most valahogy nagyobb élményt jelent bent ülni, mint a múltkorai zh-ra. A film véget ért, már éjfél is elmúlt. A tömeg egyre nő, sokan még csak most kezdik hétfői lazításukat.

A lépcsőfordulóban összebujó párok, a korlátot lezserül támasztó fiúk. Megszorul a levegő az emeleti diszkóban, villódzó fények és zene. Az oszlopok mentén zöld növények. Hirtelen megvilágított arkok, az uv-lámpa által eltorzított mosolyok: villogó szemek, fogsorok. Tiszta horror. Hullámzik a tömeg. Próbálók átpréselődni a folyosó túoldalára, egymásnak feszülő testek, összesimuló idomok. Felpillantók a székekkel lezárt lépcsőre. Izmos legények

vigyázzák a rendet. Ha már úgysem tudok továbblépni, kicsit nézelődöm. Mellettem álló fiú próbálja táncba vinni a kiszemelt lányt, sikertelenül. Mindegy. Ha nem mozoghat, legalább egy kis beszélgetést kezdeményez. Közébb hajol, mond valamit. „Tessék? Nem hallom?” — válaszol mosolyogva a lány. Mire a fiú megpróbál erőteljesen gesztikulálni, szájjával határozottan formálni a hangokat. Talán még kiabál is, de a hangja belevész a zene lüktetésébe. A lány vacillál, most mit mondjon: „Ne haragudj, de ebben a zajban egy szót sem értek” vagy pedig egyszerűen csak találmóra mondjon valamit? Nincs jelentősége, hisz úgysem hallják egymást, nem tudni miről beszélhet a másik, viszont reggelre mindketten berekednek.

„Jaj, ne haragudj!” — kérésem a széken ülő lányt, miután letaposom a lábát. Nem haragszik. Feje villára hajlik, haja arcába hull, jóízűen alszik. Végre átérek a WC-hez. A látvány felemelő. És ez az il-

lat! Parfümök, hajlakkok, dezodorok szaga keveredik a levegőben. Egy kis tüpirozás, a rüzs elkenődött, a szemfesték elmosódott, muszáj kiigazítani. „Te is észrevetted? Na milyen? Jaj, gyere már!” — hangzik az izgatott kérdés, s közben helyére kerül az összesgyűrődött blúz, harisnya.

A koftélbár előtt emelkedett a hangulat. Ha valaki unja már a partnerét, és félresiklik a szeme, akár a szociológia vagy filozófia tanszék hirdetését is olvashatja. A kanyart már a ruhatár zárja le.

A teaház csendes, hangulatos. Gyertyafény világítja be az arckat, halk beszélgetések. Ide lehet menekülni a nagy forgatag elől. És ez idő tájtban erre már igen erős lehet a belső vágy.

★

Hajnal van. Szép lassan elkezd szállingózni a tömeg. A bejárat előtt taxik hosszú sora, mintha csak egy jobb szálloda vagy a reptér lenne a helyszín. Jó ideje várhatják már a zárási perceket. A kapu előtt még egy utolsó program-egyvetés. „Akkor este? Tíz-kor a szokott helyen. Jó éjt.”

Krämer Ágnes

Aki péntek délelőtt belép az egyetem kapuján, azt a megszokott látvány fogadja. Az előteret keresztelő folyosók, az aula az üveg tetőn átszűrődő napsfény elárasztja az egész teret. Világos és megnyerő. A büfék előtt barátok, csoporttársak órára várnak. Paravánok, plakátok mindeütt.

★

Délutánra kiürül az épület. Megszűnik a zsongás, a zivaj, a folyosón visszhangzik a cipősarok kopogása. Rövid ideig a csend és a nyugalom az úr. Estefélét az egyetem másik arcát mutatja, általában. Buli lesz. Megindul a rendezgetés, tologatás. A paravánok leszúrták a tágas bejárato, műanyag karikákból összekakasztott korlát választja le a folyosót, terelve az érkezőket. Egyszerre „zsugorodott” az épület. A portás kivilágított fiúkjából nézheti a megérkező társaságokat. Futófény hirdeti a programot az aula bejáratánál. Marrot sejtelmes félhomály burkolja, és fél tizenegy felé már dübörög a koncert. A büfék és a ruhatárak előtt a kerek asztalok mellett állók: kritikus szemek vizsgálják a végigbonyolított

Javaslat egy nagy létszámú diáktanácsra

(Folytatás az 1. oldalról)

Végül el kell mondanom, hogy a Közgáz képviseletében nagyon kemény vitákat folytattunk az OFESZ ülésein. A bölcsész befolyás alatt álló

testülettel részben szemléletbeli nézeteltéréseink voltak. Mi az OFESZ jelenlegi stratégiájánál jóval gyakorlatiasabb politikázást szorgalmaztunk. De

legfőbb összeütközésünk a tandíj kérdésében

volt. A Közgáz diáksága egyértelműen a tandíj ellen foglalt állást, mivel nem látja biztosítottnak a bevezetés feltételeit. Az OFESZ ezzel szemben úgy véli, a feltételek esetleg megteremthetők és ez esetben támogatható a tandíj bevezetése. Ez ügyben nem jutottunk közös nevezőre és úgy vélem a tandíjjal kapcsolatos lavírozó és a valóságot kevésbé figyelembe vevő, elvont körülményekkel számoló ál-

laspontja veszélyes vizekre sodorhatja az OFESZ-t.

— Létrehozható egy nemzetközi csoportot a HT mellett.

— Igen. Ezzel az a célunk, hogy összegyűjtsük az egyetemre befutó ösztöndíj-javaslatokat, bővítsük a más egyetemekkel való együttműködés formáit. Elsősorban a tájékoztatás és testület feladata, de ezentúl a szervezés is. A HT kezdeményezésére

szereződést kötöttünk a grazi egyetemmel

félévente 10-10 diák cseréjére. Ez a program valószínűleg szeptemberben útjára indulhat. Andorka Rudolf segítségével, kapcsolatba léptünk a bécsi közgazdasági egyetemmel is. A részletek tisztázása után félévente 20 diák ottani tanulására nyílnak lehetőségek.

— Miért akarjátok megváltoztatni a hallgatói képviselet szervezeti rendjét?

— A hallgatói tagozat egy viszonylag szűk testület. Döntéshozói és végrehajtói funkciót kell egyszerre ellátnia. Munkáját a képviselők, választóitól meglehetősen „távol”, gyenge ellenőrzés mellett végzi. Mindez rontja a képviselet hatékonyságát.

— A puding próbája az evés: Ha rosszul végezte vol-

na munkáját a HT az elmúlt években, akkor sorozatos botrányokon, diák-tiltakozási akciókon keresztül érvényesültek volna azok a hallgatói érdekek, amelyeket sikeresen védett a testület.

— Ez igaz, de ennek ellenére fenntartom, hogy a HT elszakadt a diákságtól, nincs olyan hallgatói testület, amely elszámoltatná. (A hallgatói gyűlés csak konkrét, a diákok hűsába vágó kérdések eldöntésére alkalmas.) Ezen túl figyelembe kell venni, hogy a

Hozzunk létre egy nagy létszámú diáktanácsot

(önkormányzatot, választmányt — az elnevezés részletekért, amelyben helyet kapnának az egyetemi tanácsi képviselők (a HT), a kari tanácsok, a HT, az EDJB, illetve az AIESEC, az ÖCSI, az SG, a szakkollegiumok és a DSK egy-egy képviselője. Emellett a 47 tagú testület mellett a HT tevékenysége az egyetemi tanácsi képviselői munkára, illetve az OFESZ-ben való részvételre koncentrálna. Ez a választmány megalakíthatja azokat a szakbizottságokat, amelyek a diákokra háruló különböző fel-

készülő oktatási törvény sok új feladat megoldását szándékozik a diákságra hárítani, a kollégiumok működésétől büfék üzemeltetésén át nemzetközi és hazai (vállalati) kapcsolatok szervezéséig. Ez specializált, profi felkészültségű diáktestületek felállítását igényli.

E két feladat megoldására, tehát a hallgatói képviselők és a diákság közelítésére, illetve a részfunkciók szakszerű menedzselésére a következő szervezeti struktúrát javasoljuk:

adatokat profi módon megoldanánk.

Március 30-án a HT képviseleti beszámolóját, valamint az EDJB adóügyekről szóló tájékoztatóját terjesztjük a hallgatói gyűlés elé. Ezentúl javasoljuk, hogy a jövőben másfél évre válasszuk a hallgatói tagozatot és félévente négy-négy tag mandátumát újítsuk meg. Ugyanilyen rotációval kellene cserélni a kari képviselőket is. A gyűlés elé vesszük a szervezeti átalakítás tervét. A tagozat tagjai egyöntetűen támogatják ezt a javaslatot.

K. S.

Óriási kosártorna lesz

Nagyszabású nemzetközi kosárlabdatornát szervez az egyetemi DSK április 24–27. között. A versenyen kilenc férfi és kilenc női csapat vesz részt a Kinizsi utca mindhárom tornatermében. Vendégeink Törökországból, Belgiumból, Dániából, Finnországból, Németországból, Cseh és Szlovákiából, Lengyelországból és Hollandiából érkeznek. A Közgáz színeit nem a „profil”, a KSC játékosai képviselik, hanem diákok.

A rendezvény fővédnökei: Horváth Balázs tárca nélküli miniszter, illetve Andorka Rudolf rektor. Minden érdeklődőt szeretettel vár, hív, a szervező

DSK

A bécsi diákvásáron

A Collégium Hungaricum meghívására egyetemünk is részt vett a bécsi vásárcsarnokban megrendezett Nemzetközi Diákvásáron március 5–8. között. Egyrészt Hámori Balázs, a posztgraduális kar dékánja képviselte a London Business School-lal együtt kidolgozott MBA-programot, másrészt az International Studies Center hirdette ott programjait.

— A lengyel, cseh és bolgár egyetemeken kívül számos nyugat-európai egyetem képviseltette magát, a spanyolok és franciák rendelkeztek a legnagyobb és legprofibb standdal — mondja Tóth Ilona, az ISC képviselője. — Nekünk a Pénzügyi és Számveté-
li Főiskolával volt közös standunk, és elég nagy volt az érdeklődés irántunk. Sok osztály, végzős középiskolás diák jött érdeklődni, akik elsősorban a részképzés iránt érdeklődtek, három hónapra vagy fél évre jönnének tanulni, künk.

nem a négyéves képzésünkre, ami angolul folyik. Ok, ha már megtehetik, hogy külföldre menjenek tanulni, akkor angol nyelvtudásukra számíthatunk. Ennek ellenére nem volt szontalan a kintlévők, hiszen a bécsi, linzi és klagenfurti egyetemek tárgyalnak velünk az egyetemünk közötti hosszú távú együttműködés lehetőségeiről. A pozsonyi egyetemmel megegyeztünk, hogy hirdetjük egymás programjait és próbálunk időnként tapasztalatot cserélni. A célt, hogy tudjanak rólunk, első lépésben elértük, további feladat a marketinganyagaink továbbfejlesztése. Most a március 25-től 28-ig tartó brüsszeli Európai Egyetemi Vásáron veszünk részt, ami újabb nyitást jelent a nyugat- és dél-európai diákok felé. Sajnos, az április eleji barcelonai kiállításon nem tudunk ott lenni, pedig a dél-európai diákok jó piac nekünk. (vé)

A KIM – már benn

Belecsöppenne az egyetem forgatagába, sokan átvesznek egy komoly válságon, egyfajta úrt élnek meg. A kezdeti csoportosöröszések lanyhulásával a legtöbb közösségi kapcsolat valahogyan lazává válik, és sokan érzik, nem tartoznak igazán sehova. A szemfülesek vonzódságaik alapján az AIESEC-ben, az instruktorkor-nál vagy szakkollegiumaikban horgonyoznak le. Mégis sokan kívülről rekednek; talán várnak az Igazira... Néhányuk örömmel olvassa tán az elkövetkező sorokat.

Immár újabb színtörténet tűnt fel az egyetemi palettán; új közösség csirái bontakoznak. Néhány lelkes egyetemista igényére és hívására válaszként minden második csütörtök este egy lelkes jár el egyetemünkre. Blanchestein Miklós neve jól ismert katolikus berkekben, az elmúlt évek belső életében az ifjúság mozgatószere kulcsfigurája volt. Karizmatikus személyisége, tudása és tájékozottsága egyre többeket vonz és — nem látnoki képességgel állítva — fog vonzani. Az ő személye megerősíti azt az eredeti igényt, hogy aktuá-

lis politikai, gazdasági, szociális kérdések megvitatása, keresztény reflexiója legyen a középpontban.

Eljövünk, hogy választ kapjunk kérdéseinkre, hogy beszéljünk. Eljövünk, azért, hogy együtt legyünk. Szöveget-jük újdonsült barátságaink szálait, hogy egyszer kimondhassuk: közösséggé váltunk. Közösséggé, mely képes befogadni, megtartani. Melynek csirája belőlünk fakad, egyenként, a mi egyéni felelősségvállalásunk formálja hitessé, élővé. Bármilyen külső megnyilvánulásunk sem lehet pusztán akciózás, mindennemű szervezésnek elköltelezett-ségből kell fakadnia. Legutóbb Blanchestein Miklós így fűzte tovább e szálát: „Ne csupán »fogyasztói« legyünk, hanem kezdeményezői, felelős részesei egyetemünknek!”

Úgy hívnak minket: KIM Közgáz-csoport. A Katolikus Ifjúsági Mozgalom 1989-ben jött létre, hogy társadalmilag megszólíthatóvá tegye a katolikus egyházat, és jogi formát nyújtson. Nem felülről kiinduló szervezés a célja, hanem a

meglévő igényekre kíván válaszolni. Létező közösségek, csoportok töltik meg tartalommal.

A szabadság, és szülőtte, a Katolikus Ifjúsági Mozgalom kínálta lehetőségekre lendült — ugrott — meg az egyetemista és főiskolás ifjúság, hogy jelezze: jelen kíván lenni aktuális életterében és programokat kínál. Így mozogódik most az ELTE, BTK, TTK, Tanárképző, a KEK, a SOTE stb. is. Hol lelkéssel, hol anélkül — egymásra találva kirándulnak, beszélgetnek, előadást hallgatnak, esznek, úsznak. (Ki tudja, a szakrális úszás még olimpiai sportágga nővi ki magát?)

E csoportok nyitottak, hívnak és várnak minden kereső diákot. Akik vidékről felkerül-

ve, maguk mögött hagyták közösségüket. Vagy akik egyszerűen keresnek valamit...

A Közgáz-csoport intézménye jellegéhez híven monumentális akcióba vágja fejszéjét. Május 11-én, csütörtökön este az Európa Mozgalom színeiben — melynek a KIM tag-szervezete — Technokrácia és/vagy kultúra címmel tervezünk egy szimpóziumot. Neves hazai és osztrák előadók beszélnek az új Európa fejlődési alternatíváiról és felelőnek kérdéseinkre.

Hogy milyen lesz a mi színfoltunk? Bizonyos, hogy új lesz, eddig nem látott, és reményünk szerint lüktetően élő.

Leles Orsolya
KIM-alelnök
(III. évf.)

Hogy pontosan mi is volt Etiópiában?

Az egyetem nemzetközi szakos hallgatója vagyok. Ezt a cikket azért írtam, hogy kijavítsak néhány dolgot a február 20-i számban megjelent „Amikor megüzt egy embert, te is meghalsz egy kicsit” című cikkel kapcsolatban.

Eritreánál kezdem. Az olasz gyarmatosító expanzió már a XIX. század végén, IV. Johannes császár uralkodása alatt megkezdődött Etiópiában. Akkor többször támadás érte ezt az etióp tengerparti részt, a császár pedig mindig visszaverte az olasz támadást. Erre jó példa az úgynevezett Dogali Csata volt, amelyben Johannes császár tábornoka, Alula-Aba Negu 1887-ben megsemmisítette a megszálló olasz hadsereget. Az olaszok nem adták fel, hanem újabb háborúra készültek. IV. Johannes kénytelen volt kétfrontos háborúval szembenézni. Az egyik az újabb olasz támadás a tengerparton, a másik pedig nyugatról, a mostani Szudán felől a durbushok támadása Gondar, az akkori etióp főváros ellen. IV. Johannes elesett ebben a durbushok elleni háborúban, szabadságunkért. Az olaszok 1890-ben elfoglalták a tengerpartot, majd Eritreának nevezték. A lényeg tehát az, hogy Eritrea elfoglalása nem 1936-ban volt, nem is Hailé Szelaszié császár idején, hanem sokkal korábban, 1890-ben volt. Az olaszok pedig nemcsak Eritreát, hanem egész Etiópiát el akarták foglalni, ezért tovább támadtak. Johannes után II. Menilik lett a császár, ő szette az ország védelmére. 1896. március 1-jén Adwanil legyőzte az olasz agresszorokat. Ezért a háborúért Menilik hadserege körülbelül 800 kilométert gyalogolt. Menilik hadserege parasztokból állt, puská nélkül, kézi fegyverekkel harcoltak, az olaszok pedig korszerű fegyverekkel, páncélosokkal rendelkeztek. Meniliknek és és hadseregének nem volt elég lőszer, ennivalója. Serege a gyaloglásban és betegségek miatt is, legyengült. Ezért Menilik nem folytatta útját Eritrea hanem visszatért Addisz-Abebába. Az 1936-os olasz invázió tehát a gyengült. Ezért Menilik nem folytatta útját Eritrea felé, hanem korra már a kezükben volt, és Addisz-Abebat is elfoglalták. Igaz, öt év éles háború után az olaszok eltávoztak Etiópiából, Eritreából is.

Másik téma, amiben álláspontom különbözik az erdőgazdálkodás. Hailé Szelaszié bukása idején nem borította erdő az ország 40 százalékát, a múlt század végén is csak a terület egyharmada volt erdő. 1972-ben 86 ezer négyzetkilométer, vagyis az ország 7 százaléka volt erdő. Ez azóta csökkent. Az alapvető ok nem a termelőszövetkezeti rendszer, amely a múlt földnek csak 5,3 százalékát foglalja el, hanem a lakosság tömeges fakivágása. Korszerű erdővédelem és erdőfejlesztés hiánya, valamint a háborúk miatt az egész lakosság energiatörtségként éli fel az erdőt.

Harmadik téma, amihez hozzászólok, a párttagokról szól. A cikk szerint a lakosság fele párttag. Etiópia lakossága 50 millió, akkor 25 millió párttag volt? Ez messze van a valóságtól. A legkérdőbb és a legkonzervatívabb kommunista országban sincs ilyen magas a párttagság aránya. 1989-ben az Africa South of the Sahara című, 1991-ben megjelent könyv szerint 50 ezer párttag volt Etiópiában. Az sem igaz, ami a párttagok

Sporthírek

Női röplabdacsapatunk a döntőben van, miután a főiskolai selejtező mérkőzésen 3:0-ra legyőzte az Egri Tanárképző Főiskola csapatát. A döntő időpontja: április 25-26., Magyar Testnevelési Egyetem. A győzelmet kiharcolták: Kovács Kinga, Herke Timea, Recska Tünde, Öry Kriszta, Horváth Vera, Verébely Zsuzsa, Szabó Agnes, edzőjük Kelemen Endréné.

Férfi kosárlabdacsapatunk sajnos vereséggel indul a rájátszásban, mivel március 15-én a Buda-fok-Törley ellen játszott rangdöntő hosszabbítás után kikaptak 12:11:2-re. Az esélyesek pedig mi vol-

tunk, hiszen rendes játékidőben az eredmény 101:101 volt.

Férfi és női kosárlabdacsapatunk Nyiregyháza és Nyiregyházi Tanárképző ellen játszott március 20-án. Női csapatunk 62:59-re győzött, míg a fiúk 80:71-es vereséget szenvedtek. A budapesti visszavágó ezután lesz, pontos időpontjáról plakátokon tájékoztatjuk az érdeklődőket. Sajnos, Nyiregyháza Krasovetz Péter nem játszhatott, mert egyesületre, a Budapesti Honvéd nem engedte el.

Női asztaliteniszeseink az NB II-es bajnokságban a második helyen állnak.

fizetésével kapcsolatos. Ha minden párttag dupla fizetést kapott volna, talán majdnem mindenki párttag lett volna. A párttagokat a munkások, a parasztok, a katonák és az értelmiségiek közül válogatták. De ezek nem kaptak semmiféle dupla fizetést. A központi bizottság tagjainak sem fizettek duplán. Azoknak talán van egy lehetőségük több pénzt keresni: a korrupció folytán. De ez nem minden párttagra vonatkozik. A párttagok többsége szegénységben él. A kommunista párt tagjait nem a gazdagokból, a kereskedőkből, vagy a földesurakból, hanem az alsó rétegekből válogatja. Az egyszerű párttagok alacsony fizetésükből (ha van munkájuk), havonta fizették a pártnak a tagdíjat. Tehát nem kaptak semmit, csak vesztettek.

Végül köszönöm a KÖZGAZDÁSZ szakosztályának a külföldi hallgatók iránti érdeklődését.

Dejene Retta

Lapunk nyitottságához híven helyt ad a különböző véleményeknek, ezért közöljük Dejene Retta sorait. Ugyanakkor sajnáljuk, ha a Getachew G.-ről szóló portrénk valóban történelmi pontatlanságokat tartalmazott volna. (a szerk.)

Kettős tanári siker

Tanár—diák futballössze-csapás volt a Kinizsi utcai kollégium tornatermében március 21-én. A tanárok csapatában oktatók, illetve volt és jelenlegi egyetemi dolgozók, a diákok színeiben harmadéves HT és EDJB képviselők léptek pályára. Az első mérkőzésen húsz percig nem történt semmi. Mindkét fél jól védekezett. A hallgatók a kapus kivételével 3–3 tagú sorokat cseréltek, az oktatóknak (dolgozóknak) be kellett érniük két cserével. Veit József, a számvitel tanszék munkatársa törte meg a jeget egy, a felpályáról megküldött bombával: 1-0. Ugyancsak ő folytatta a góllövést, majd Turi János, a nemzetközi csoport volt munkatársa is betalált, így lett 3-0. Fél órát kellett azonban várni arra, hogy Veress József (gazdaságpolitika tanszék), a tanárok csapatkapitánya is feliratkozzon a góllövők közé. 4-0 után a fiatalok percei következtek, Számi Fahran és Rózsás Péter után Furár György és Bihari Attila is kihasználta a tanárok védekezésében mutatkozó gyengeségeket, előbb 4-2-re, majd 5-4-re alakította az eredményt. Végül azonban az igen jó kondícióban levő Veit József a tartozik oldal utolsó üres rubrikáját, 50 percnyi játék után 6-4-re alakította a végeredményt.

A visszavágót Budai János, a Közgazdász volt munkatár-

sa kiújult sérülése miatt nem tudta vállalni. Helyette a dolgozók egyik titkos fegyverét, Moubisir Musztafát üdvözölték a pályán. A technikás, marokkói születésű vendégmunkás jó passzaival, illetve Turi bombájával pillanatok alatt 3-0-ra elhúzták az idősebbek. Ekkor azonban úgy tűnt, a diákok megálljt parancsolnak. 3-2 lett az eredmény, és a felzárkózást csak Veress két rektorhelyettesi gólja tartóztatta fel ideiglenesen. A fiatalos erő, valamint az egyre inkább magára találó Számi — Murár Péter — Bihari Attila hármas működése nyomán az oktatók kapusai többször nehéz helyzetbe kerültek, nem volt ritka, hogy a földön fekvő kellett menteniük, az eredmény pedig 5-5-re változott. Végül azonban a tanároké lett a második meccs is. Találtak valahogy egy hatodik gólt, majd Steiner Zsolt, az egyetem technikus, a technikai bravúrt bemutatva, igen lapos szögből a hosszú sarokba lötte a győztes gólt: 7-5.

A fiatalok visszavágó(ka)t kérték. Addig is a történelemkönyvek számára íme az összeállítások. Tanárok: Budai János, Komócsin Sándor, Moubisir Musztafa, Steiner Zsolt, Turi János, Veit József, Veress József. Diákok: Bihari Attila, Csuti Lajos, Számi Ahmed, Mohamed Fahran, Furár György, Piros Lajos, Rózsás Péter, Szabó László. K.

A SZABAD EURÓPA RÁDIÓ

budapesti irodája
külsős munkatársakat keres

Olyan tudósítókra van szükségünk, akik jó beszéd- és íráskészséggel rendelkeznek, továbbá jártasak az alábbi témák valamelyikében:

- törvényalkotás,
- szociálpolitika, egészségügy, munkajog, szakszervezetek,
- politikai pártok élete,
- oktatáspolitikai, művelődés,
- külpolitika,
- belügy, honvédelem,
- agrárpolitika,
- környezetvédelem.

Érdekes munka, jó kereseti lehetőség.

Jelentkezni lehet írásban (mellékelni önéletrajzzal) a SZABAD EURÓPA RÁDIÓ budapesti irodájánál.

Cím: SZER, Budapest, 1054. Bajcsy-Zsilinszky u. 66. I/4.

A Magyar Távirati Iroda: ÚJSÁGÍRÓ GYAKORNOKOKAT keres

Ha ön most fejezi be tanulmányait és kedvet érez a hírgyűnöségi újságírói munka iránt, keresse fel az MTI Személyügyi szervezete. Megismerheti az MTI Személyügyi Szervezetét, Megismerheti az MTI munkáját, a szakmai előrehaladás lehetőségeit, anyagi és egyéb juttatásainkat. Nem kell azonnal döntenie! Előzetes lehetőséget biztosítunk 1-2 hónapos gyakorlatra az MTI Belügyi és Külpolitikai Főszerkesztőségeiben.

Jelentkezését, szakmai önéletrajzát várja: Nagy Zoltán, 1016 Budapest, Naphegy tér 8.

T.: 175-6722/1041, 175-6722/1053, 175-1130

A TUNGSRAM RT.

amerikai-magyar vegyes vállalat humán erőforrás-fejlesztési feladatainak megvalósításához pályakezdő szakemberek számára pályázatot hirdet a GE szisztémája szerint szervezett 2 éves

HUMAN RESOURCES MANAGEMENT PROGRAMRA

amely program során a pályázatot elnyerő pályakezdő munkatársunk gyakorlati munkavégzés mellett rendszeres szakmai képzésben részesül, többek között a General Electric clevelandi központjában is.

PÁLYÁZATI FELTÉTELEK:

- *Ez évben vagy max. 2 éve szerzett műszaki, közgazdasági vagy jogi egyetemi, vagy főiskolai végzettség.
- *Angol nyelv tárgyalóképessége ismerete.
- *Tanulmányok során végig jó és jeles rendű eredmény minden fontos tantárgyból, erről ill. diplomáról fénymásolat.
- *Nyitott személyiség.
- *Jó empátiás és kommunikációs készség.
- *Vezetői rátermettség.

A pályázatokkal kapcsolatban további felvilágosítást ad:
Radics Zsuzsanna staffing manager, tel.: 169-23-68, 169-28-00/21-46
A pályázat beérkezésének határideje: 1992. április 30.
A pályázat elbírálásának határideje: 1992. június 30.
Cím: Budapest, IV., Váci út 77. 1340
Képzés és Munkaerőfejlesztés

Aktuális szakkönyvek rovata

A vállalkozás mestersége
Nemzetközi Számviteli Standardok (Saldo)
Banküzemtan — Bankmérleg (Saldo)
A számviteli törvény és az éves beszámoló (Saldo)
Vállalatfinanszírozás (Saldo)
Közgazdasági szótárak angol-magyar

magyar-angol
német-magyar
Headway—Upper—Intermediate

Diagnosztika és értékbécselés (FÜTI)

Amit egy vállalkozónak tudni kell (Saldo)
Vállalkozások értékelése (Glória)

Investition in Ungarn '92 (Láng)
Doan: Economics (eredeti angol, munkafüzet)

A könyveket az ország legszélesebb választékát kínáló közgazdasági üzletében, a STUDENT boltjában vásárolhatjátok meg a főépület földszintjén. Hallgatóknak, oktatóknak 10 százalék kedvezmény!

KÖZGAZDASZ
A BUDAPESTI
KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI
EGYETEM LAPJA
Főelős szerkesztő: Halay Edit
Szerkesztőség: Budapest
IX., Fővám tér 8. 1093
Telefon: 117-4548
Kiadó: BKTE
92-4176. Székra Lapnyomda,
Budapest
Főelős vezető:
dr. Csányos Zoltán
vezérigazgató
ISSN 0230-7529

Pályázati hírek

A Közeledési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium az 1991. évben is valamennyi — szakirányába tartozó képzést folytató — felsőoktatási intézményben tanuló hallgató számára Tudományos Diákköri Pályázatot hirdetett.

A pályázati kiírás célja, hogy a tárca ezúton is segítse az egyetemi, főiskolai hallgatók elméleti és gyakorlati felkészítését, valamint lehetővé tegye tanulmányaik alatt a vállalatok, intézmények napi tevékenységéhez kapcsolódó szakmai feladatokkal történő találkozásukat.

A pályázat további célkitűzései között szerepelt, hogy a minisztérium kezdeményezze, illetve tovább erősítse a szakterületek és a felsőoktatási intézmények, továbbá azok hallgatói közötti kapcsolatokat. Szorgalmazza az új technikák és technológiák, valamint gazdasági elméletek, stratégiák alkalmazását.

A kitűzött célok megvalósítása és a pályázaton való részvétel elősegítése érdekében a minisztérium pályázati témajegyzéket is kiadott.

Emellett a jelentkezők a témajegyzékben nem szereplő, de a tárca szakmai irányultságába tartozó egyéb pályázatokkal is nevezhetnek.

A jelíges pályázatokat szakértőkből és az érintett egyetemek, főiskolák képviselőiből álló bizottság bírálta el, illetve rangsorolta.

A beérkezett pályamunkák színvonala alapján első, második és harmadik díjak odaítélésére nyílt lehetőség.

Az odaítélhető pályadíjak 1991. évben a következőképpen alakultak:

I. díj 10 000 Ft, II. díj 8000 Ft, III. díj 6000 Ft.

Egyetemünk hallgatói részéről benyújtott pályázatok közül az alábbiak nyertek pályadíjat.

— Kiss Henriett: A Duna—Majna—Rajna víziút megnyitása és hatása a magyar kikötőfejlesztésre.

I. díj

— Divitsch Andrea: Európai légiközlekedés (Liberalizáció, EGK kihívása, 1992 után).

I. díj

— Halász Éva és Sabján László:

A híd, ami összeköt (MALEV — esettanulmány)

I. díj

Igaz Tamás: Közúti áru fuvarozás nemzetközi és hazai viszonylatban

II. díj.

A tárca a közlekedési, a hírközlési és a vízügyi szakterületen idén is tervezi a Tudományos Diákköri Pályázatot meghirdetését. A pályázati felhívást a képzést folytató felsőoktatási intézmények vezetői a későbbiekben kapják meg. Budapest, 1992. március

Dr. Péterfi János
egyetemi docens

A TANSZÉK

Írta: Böhm, Sümeghy és dr. Mágenheim.
Történet: 1992-ben, a Mintagazdaságtan tanszéken.

(Az előző rész tartalmából: Folyik az egyjelöltös választási harc a Mintagazdaságtan tanszéken is. A Görbétörténet tanszéken a vezetés, előadástartás és beszámoltatás kivételével rotálják a feladatokat. A tanszék ATKA pénze bent ragadt ugyan, de így legalább nem lopták el.)

(Sallai József és Futrinka Tamás beszélgetnek a folyosón.)

S. J.: Én azt mondom neked, mégiscsak ki kéne mennünk egy hétre Svájcba pihenni. Onnan ki lenne tiltva Futó Trabantja, nincs ez a rohanás, Milka-tehenek... ez való nekünk. Mikor érnél rá egy hétre?

F. T.: Svájcba — bármikor. Április közepén például pár napot Róma AC-ben leszek, pár napra át tudok ugrani.

S. J.: Az nekem nem jó, mintagazdasági konferencián leszek Ausztriában. Viszont amikor hazajövök, pont lesz egy hetem a görnlandi túráim előtt. Mit szólnál hozzá, május elején?

F. T.: Májusban egész hónapos ösztöndíjamból lesz több amerikai és alszaki egyetemre. De júliusban éppenséggel ráérnék.

S. J.: Sajnos, szó sem lehet róla. Nyáron beindul a vállalkozásom, és a baszk partnerrel kell állandóan legyek. Esetleg szeptember? Akkor úgyis csak itthon ülnék, és nem csinálnék semmit.

F. T.: Ne viccelj, itt az új tanév, és neked semmi dolgod? Nekem bezzeg ekkor kezdődik a fél éves észak-ír továbbképzésem.

S. J.: Ne haragudj, Tamás-kám, de mi lesz akkor a prozemináriumi csoportoddal?

F. T.: Én úgy tudtam, hogy a prozeminárium csak fél éves.

S. J.: Na most már mindegy. Te is olyan vagy már, mint Kőrös Béla, aki visszajött a bankból szakszemináriumot tartani. Tudod, a Görbétörténet a bank teljesen leltitotta neki, csak a célirányos utánpótlás-képzéssel foglalkozhat. Szóval, Béla bácsi teljesen leteremtette a negyedéves hallgatóit, hogy hogy mertek csak az utolsó fél évben jelentkezni a diploma-előkészítőre. Szegénynek ott helyben kellett elmagyarázni, hogy közben megszűnt az Iparkar, öt éves lett a képzés és ráadásul más lett a rektor meg az egyetem névadója!

(Futrinka Tamás éppen a lépcsőn lóhol lefelé, miközben majdnem feldönti Doy Endrét.)

D. E.: Hová rohansz, édes öregem? Már régen órán kéne lenned.

F. T.: Én voltam is, csak a hallgatók késtek egy pár percet. Még ez sem lett volna baj, csak amikor elkezdtem volna felrajzolni a görbesereget, kiderült, hogy nincs kréta és szivacs.

D. E.: Még erre sincs pénz ezen az egyetemen?

F. T.: Azt én nem tudom, csak azt hallottam, hogy az Alapvető kar dékánja már letelefont a gondnokságra.

D. E.: Látom, lett foganatja!

F. T.: Hát igen, ő kapott egy doboz krétát és egy szivacsot.

D. E.: Mióta elment Konok-né, minden teljesen összezavarodott a földszinten.

F. T.: Most majd rend lesz, megvan az új gazdasági igazgató! Vagy legalábbis Válságos Józsi órán lesz kréta.

D. E.: Miért pont az övén?

F. T.: Mit gondolsz, melyik egyetemről érkezett az új gazdasági igazgató? Persze itt csak a véletlenek egybeeséséről van szó.

D. E.: Na jó, rohanjál! De óra után együtt ebédelünk, ugye?

F. T.: Hát jó. Bár tegnap is rendkívül kellemetlen volt, mert éppen Fővezér mellett ettem a Holstein bordám.

D. E.: És miért volt kellemetlen?

F. T.: Mert ő senótot evett tojással.

D. E.: Rá se ránts! Mióta első ember lett, nem eszik mást, csak spenótot tojással. Rádásul annyi óraja van, mint az egész tanszékének összesen.

F. T.: Hát ha így látod, akkor együtt megyünk. Viszlát.

D. E.: Viszlát.
(Vezér Károly a büfénél összefut tanszékvezető kollégájával, Stefanek Mihállyal.)

V. K.: Szervusz, Misikém, de régen nem láttalak. Tán ezer éve...

AZ AB BESZÉLŐ KIADÓ KFT.

Sajtómenedzsert keres

Liberális hetilap sajtómenedzsert és gyakorlott hirdetésszervezőt keres

Érdeklődni lehet: 133-85-83 vagy 113-75-74 telefonon

14-18 óra között

A TUNGSRAM RT.

amerikai-magyar vegyes vállalat új típusú, pénzügyi feladatainak megvalósításához pályakezdő szakemberek számára pályázatot hirdet, a General Electric szisztémája szerint szervezett és valamennyi GE fiókállalatnál sikeresen működő 2 éves

FINANCIAL MANAGEMENT PROGRAMRA,

amely program során a pályázatot elnyerő fiatal munkatársunk gyakorlati munkavégzés mellett rendszeres szakmai képzésben részesül a TUNGSRAM-nál, illetve — tanfolyami szinten — az USA-ban is.

PÁLYÁZATI FELTÉTELEK:

- *Ez évben vagy max. 2 éve szerzett közgazdaság-tudományi egyetemi vagy főiskolai végzettség.
- *Angol nyelv tárgyalóképessége ismerete.
- *Legalább jó rendű tanulmányi eredmény.
- *Új pénzügyi technikák elsajátítása iránti elkötelezettség.
- *Vezetői rátermettség.

A pályázatokkal kapcsolatban további felvilágosítást ad:
Radics Zsuzsanna staffing manager, tel.: 169-23-68, 169-28-00/21-46
A pályázat beérkezésének határideje: 1992. április 30.
A pályázat elbírálásának határideje: 1992. június 30.
Cím: Budapest, IV., Váci út 77. 1340
Képzés és Munkaerőfejlesztés

S. M.: Tudod, mióta másfél éve átköltöztették a tanszékünket a Vörös Pável utcába, én azóta nem voltam a főépületben.

V. K.: És mi volt a tartózkodás oka, ha szabad érdeklődnöm?

S. M.: Na ne csinálj úgy, mintha nem sejtened. Képzeld el, ha ebbe a nagy rendszerváltásban valaki meglát a főnökök közül, és megfordul a fejében, hogy „hát ez meg mit keres itt még mindig?”

V. K.: Túlzsába viszed az aggályoskodást, mint mindig. Elfelejtetted például azt, hogy a döntő többség egyformán párttag volt, és mindenki mindenkiről tudja, hogy miket mondott a taggyűlésen.

S. M.: Te is tudod, hogy azért vannak különbségek. Én meg már öreg vagyok ahhoz, hogy állandóan a szélirányt figyeljem, ha pisilni kell. Bátorinél elől meg külön is bujkálok, mert egyszer Kötöné Bátor Mariannaként mutattam be Bátoriné Varró Mária helyett, miután huszonöt éve egy egyetemen tanítottunk.

V. K.: Akkor viszont nem értem, hogy éppen most honnan vettél ennyi bátorságot meg erőt, hogy benézzeél.

S. M.: Tudod, most, hogy az Alkotmánybíróság megfürta a Zétényit—Takácsot, meg a perisztaltikám is rendbejött. Meg hát már épp ideje volt, hogy bejőjjen a fizetésemért, és most másfél évi pénzt vehetek föl egyszerre.

V. K.: Az igazat megvallva persze engem is gyakran emlékeztetnek, hogy még a pártállamban lettem tanszékvezető. A bizottság kedvéért a tanszéki irodákban eltakarítottam a felszínről a Nagy Klasszikus Sorozatokat, meg '89-től vizsgamenőleg az összes Mintagazdaságtan jegyzetet.

S. M.: De hiszen azok jelentős részét te írtad meg szerkesztetted...

V. K.: Hát éppen ez az, kérlek... Na, vendégem vagy egy kávéra. Hány cukorral kéred? Egygel?

S. M.: Kettővel! Egyszer élünk...

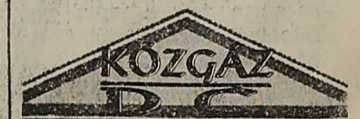
F. T.: Igen, igen. Én mindig mondtam, hogy aki kikerül innen a gyakorlatba, az teljesen elveszti a kapcsolatát, rálátását a való világra.

Stócz Ica bekopogtat Vezér Károly aajtán.

S. I.: Főnök, megjötték az újságok, hová rakjam őket?

V. K.: Nekem mindegy, adja oda a tanszéki könyvtárosnak!

S. I.: Csak azért kérdezem mert a Mobilitás tanszéken új rendszert vezettek be, addig

A Közgáz Diákcentrum követhető műsora március 27-én, pénteken este 20.00—22.30-ig: koncert: Skorpíó együttes; nonstop funky and soul disco (d. j.: Szeles Tibor); mozifilmek: Meghalsz újra (am. fész.: Kenneth Branagh). Tök jó, válnak az őseim (francia vígjáték); casino; teaház; salátabár; jégkrémbar; koktéllabár.

Április 3-án pénteken este 20.00—22.30-ig: koncert: Edda együttes; nonstop funky and soul disco (d. j.: Szeles Tibor); mozifilmek: Addams family (A galád család), (am. horror vígjáték). Csapd le csacsi! (magyar vígjáték); Eperjes Károly Koltai Róbert, Eszenyi Enikő, Papp Vera); casino; teaház; salátabár; jégkrémbar; koktéllabár.